ХӨДӨЛМӨР НИЙГМИЙН ХАМГААЛЛЫН САЛБАРЫН ТӨСВИЙН ЕРӨНХИЙЛӨН ЗАХИРАГЧ БОЛОН ӨМНӨГОВЬ АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН ХООРОНД МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ЗАРИМ ЧИГ ҮҮРГИЙГ 2025 ОНД ОРОН НУТАГТ ТӨЛӨӨЛӨН ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ГЭРЭЭНИЙ 2025 ОНЫ ТАЙЛАН

Өмнөговь аймаг 2025.12.10

Д/д	Хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Үр дүнгийн үзүүлэлт				
		2025 оны төсөв	Шалгуур үзүүлэлт	Суурь түвшин	Хүрэх түвшин	Хүрсэн түвшин буюу хэрэгжилт /хүрээгүй бол тайлбар/
3.1 ГЭР БҮЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬ,ГЭР БҮЛИЙН ХҮЧИРХИЙЛЭЛТЭЙ ТЭМЦЭХ ТУХАЙ ХУУЛЬ, ХҮҮХДИЙН ЭРХИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬ, ХҮҮХЭД ХАМГААЛЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬ,ХҮҮХЭД ХАРАХ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ТУХАЙ ХУУЛИАР ОЛГОГДСОН ЭРХ, ҮҮРГИЙН ХҮРЭЭНД ДАРААХ АРГА ХЭМЖЭЭГ АВЧ АЖИЛЛАНА.						
3.1.1	Гэр бүлийн тухай хуулийг хэрэгжүүлж, орон нутагт угийн бичгийг хөтлөлтийн асуудлаар мэргэжил арга зүйн зөвлөгөө өгөх дэмжин туслах багш ажиллуулан орон нутгийн иргэдийн угийн бичиг хөтлөлтийг зохион байгуулах	4,000,000	Угийн бичиг хөтлөлтийн хувь	2018 оны судалгаагаар гарсан улсын дундаж үзүүлэлт	Угийн бичиг хөтлөлтийн асуудлаар мэргэжил арга зүйн зөвлөгөө өгөх дэмжин туслах багш ажиллуулсан байна. Угийн бичиг хөтлөлт нэмэгдсэн байна	-Аян 1, Үзэсгэлэн 3, гарын авлага 6, уралдаан 2, сургалт 138, нийт 150 арга хэмжээ зохион байгуулсан. Үүнд: -“Мэдээлэлтэй автобус” аяны хүрээнд хот хоорондын үйлчилгээний 81 Алфард, Даланзадгад сумын 8 зорчигч тээврийн автобуснуудад “Угийн бичиг хөтлөх арга зүй” гарын авлагыг байршуулсан. 8 сарын хугацаанд давхардсан тоогоор 54580 хүнд, Даланзадгад, Ханхонгор, Баяндалай сумдад угийн бичгийн үзэсгэлэн гаргаж, 69 өрхийн угийн бичиг дэлгэгдэж 1539 хүнд, хөзөр, малчдын гарын авлага, “Ирээдүйгээ төлөвлөе” сургалтын гарын авлага, үзүүлэн таниулах зэрэг 6 төрлийн гарын авлагыг боловсруулж 5230 хүнд, Баян-Овоо сум “Угийн бичгээ хөтлөн-Удмын сангаа хамгаалъя” уралдаан, “Шилдэг угийн бичиг-2025” улсын уралдаан зэрэг 2 төрлийн уралдаан зохион байгуулж 143 хүнд, Зөвлөгөө өгөх төвүүд, эцэг эхийн зөвлөлүүдээр дамжуулан 138 удаагийн сургалтыг зохион байгуулж 5832 хүнд хүрсэн. -Нийт 67324 хүнд хүрсэн. -Нийт 26076 өрхийн 3368 өрх буюу 12.9 хувь нь угийн бичгээ хөтөлдөг болсон. Үр дүн: 150 арга хэмжээгээр дамжуулан 67324 хүнд угийн бичиг хөтлөхийн ач тусыг таниулж, нийт өрхийн 12.9 хувь нь гэрийн угийн бичгээ хөтөлдөг болсон нь өмнөх оноос 9.5 хувиар өссөн үзүүлэлттэй байна.

						Хэрэгжсэн.
3.1.2 Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх талаар						
3.1.2.1	Гэр бүлийн хүчирхийллийн шалтгаан нөхцөлийг хүчирхийллийн шалтгаан нөхцөлийг тогтоох, арилгах арга хэмжээг төлөвлөн хэрэгжүүлэх	5,190,000	-Гэр бүлийн хүчирхийллийг арилгах чиглэлээр боловсруулсан төлөвлөгөө -Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй холбоотой хэрэг зөрчлийн бууралтын хувь	2024 онд гарсан гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй холбоотой хэрэг, зөрчлийн тоо	Орон нутгийн гэр бүлийн хүчирхийллийн шалтгаан нөхцөлийг тогтоож арилгах арга хэжээг төлөвлөн хэрэгжүүлснээр гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй холбоотой гомдол хэрэг зөрчлийн хувь буурсан байна.	Аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2025 оны 02 дугаар сарын 18-ны өдрийн 4/08 дугаар тогтоолоор 2025-2028 онд хэрэгжүүлэх "Гэр бүл, хүүхэд, эмэгтэйчүүдийн хөгжил, хамгааллыг сайжруулах” 4 жилийн хөтөлбөрийг батлуулсан. Хөтөлбөрийг 2025 онд хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөг 4 зорилтын хүрээнд 18 ажил, арга хэмжээтэйгээр батлуулж 98 хувьтай хэрэгжүүлсэн. Хөтөлбөрийн хүрээнд “Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх”, “Гэр бүлийн тухай” хуулиудыг сурталчлах зорилгоор 1 аян, 6 төрлийн арга хэмжээ, 2 төрлийн гарын авлага, 109 удаагийн сургалт, 7 постер, 10 цуврал нэвтрүүлэг, нийт 135 удаагийн арга хэмжээнд танхимаар 68459, цахимаар 23453, нийт 91912 хүнд хүрсэн. Мөн 12 ТББ-тай хамтран гэр бүл, хүүхдийн хөгжил, хамгааллыг сайжруулах чиглэлээр 36 төрлийн нөлөөллийг ажлыг зохион байгуулсан. Насанд хүрээгүй хүнд гэр бүлийн боловсрол олгох зорилгоор “Ирээдүйгээ төлөвлөе” цуврал сургалтыг зохион байгуулсан. 84 удаагийн гэр бүлийн боловсрол олгох сургалтад Даланзадгад сумын Ерөнхий боловсролын долоон сургуулийн 6-11 ангийн 4908 сурагч хамрагдсан. Үр дүн: Гэр бүл, хүүхэд, эмэгтэйчүүдийн хөгжил хамгааллыг гэр бүлд суурилсан хэлбэрээр төлөвлөн хэрэгжүүлж, хамтарсан баг, анхан шатны нэгжүүдийн уялдаа холбоог хангаан, зорилтод бүлгийн иргэдэд хамгааллын хариу үйлчилгээг мэргэжлийн түвшинд үзүүлэн, гэр бүл, хүүхэд, эмэгтэйчүүдийн хөгжил хамгааллыг сайжруулахад төрийн болон төрийн бус байгууллага, иргэн, аж ахуй нэгжийн оролцоог хангаан оролцсон. Хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн зорилтот түвшнийг 0.5 хувиар нэмэгдүүлсэн бөгөөд гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй холбоотой хэрэг зөрчил 2024 онд 123 бүртгэгдсэн бол энэ онд 94 бүртгэгдэж 29 нэгж буюу 23,6% буурсан үзүүлэлттэй байна. Хэрэгжсэн.

3.1.2.2	Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх чиглэлээр сургалт мэдээлэл, сурталчилгаа нөлөөллийн ажлыг зохион байгуулах	3,000,000	-Зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо -Гэр бүлийн хүчирхийллийн гэмт хэрэг зөрчлийн бууралтын хувь	2024 онд зохион байгуулсан сургалт, нөлөөллийн ажлын тоо	Сургалт мэдээлэл сурталчилгаа нөлөөллийн ажлыг зохион байгуулж хохирогчдод үзүүлэх үйлчилгээний хүртээмж чанар сайжирч, гэмт хэрэг зөрчил буурсан байна.	“Мэдээлэлтэй автобус” аяныг өрнүүлж хот хоорондын зорчигч тээврийн 81 Алфард, Даланзадгад сумын зорчигч тээврийн 8 автобусанд “Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай хууль”, “Гэр бүлийн тухай” хуулиудыг сурталчлах гарын авлагыг, тухайн зорчигч сонирхон уншихуйц хэлбэрээр хийж суудал бүрд байршуулан ажиллалаа. 8 сарын хугацаанд давхардсан тоогоор 54580 хүнд, Өсөлттэй Даланзадгад хөтөлбөрийн "Хотын 7 хоног" арга хэмжээний хүрээнд зохион байгуулагдсан "Малчдын зөвлөгөөн"-д оролцож буй 100 малчин өрхөд, “Удам залгасан залуу малчин” арга хэмжээнд оролцож 60 малчин өрхөд, 4 удаагийн “Нээлттэй өдөрлөг”-т оролцож 3612 иргэнд, нийт 6 төрлийн арга хэмжээний хүрээнд 3772 иргэнд гарын авлага тараасан. Хуулиудыг таниулсан хөзөр 2000 ширхгийг малчдад зориулсан гарын авлага 1400 ширхгийг бэлтгэн тараасан. “Зөвлөгөө өгөх” төвүүдээр дамжуулан 88 удаагийн сургалтад 5626 иргэн, эцэг эхийн зөвлөлүүдээр дамжуулан 21 удаагийн сургалтад 1081 иргэн, нийт 109 удаагийн сургалтад 6707 хүн хамрагдсан. Хүчирхийллийн хор уршгийг таниулсан 7 төрлийн постер бэлтгэн 16583 хүнд, 10 цуврал нэвтрүүлэг бэлтгэн 6870 хүнд, нийт 23453 хүнд хүрсэн. Үр дүн: Гэр бүлийн хүчирхийллийн төрөл, хор уршгийн талаар 135 арга хэмжээг зохион байгуулж давхардсан тоогоор 91912 хүнд хүргэсэн. Энэ нь нийт иргэдэд 100 хувь хүрсэн үзүүлэлттэй байна. Мөн энэ онд гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй холбоотой гэмт хэрэг 15 бүртгэгдэж өнгөрсөн онтой харьцуулахад 2 нэгжээр буурсан, зөрчил 59 тохиолдол бүртгэгдэж 4 нэгжээр буурсан үзүүлэлттэй байна Хэрэгжсэн.

3.1.2.3	Гэр бүлд зөвлөгөө өгөх төвүүдийн үйл ажиллагааг орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр өргөжүүлж, гэр бүлд сэтгэл зүйн тусламж үйлчилгээ амьдрах ухааны боловсрол олгох	90,000,000	Сэтгэл зүйн тусламж үйлчилгээ авсан гэр бүлийн тоо	-	Орон нутгийн төсөвт урсгал зардал үйл ажиллагааны зардал, үйлчилгээний зардлыг 100% тусган аймгийн ИТХ-аар батлуулсан байна. Хохирогчдод үзүүлэх үйлчилгээний хүртээмж чанар нэмэгдсэн байна.	- Гэр бүлд зөвлөгөө өгөх 2 төвөөр дамжуулан 3077 хүүхэд, 1503 насанд хүрэгч, нийт 4580 иргэнд зөвлөгөө өгсөн. Ганцаарчилсан зөвлөгөөнд 2478 иргэн, бүлгийн зөвлөгөөнд 2093 иргэн, хосын зөвлөгөөнд 9 иргэнийг тус тус хамруулсан. Зөвлөгөө өгөх 2 төвөөр 1610 эрэгтэй, 2970 эмэгтэй үйлчилгээ авсан. -Нийт 6 төрлийн үйлчилгээнд 41 иргэнийг холбон зуучилсан. Үүнд: - Эрүүл мэндийн үйлчилгээнд 4 иргэн, - Эрх зүйн үйлчилгээнд 8 иргэн, - Хүүхэд хамгааллын үйлчилгээнд 16 иргэн, - Хөдөлмөрт зуучлалд 3 иргэн, - Нийгмийн халамжийн үйлчилгээнд 9 иргэн, - Залуучуудын хөгжлийн төвд 1 иргэн байна. -Үйлчилгээг 100 хувь үзүүлсэн. Үр дүн: Нийт 4580 иргэнд сэтгэл зүйн үйлчилгээ үзүүлсэн буюу нийт өрхийн 17.6 хувьд хүрсэн. Энэ нь өмнөх оны мөн үеэс 2 хувиар өссөн үзүүлэлттэй байна. Хэрэгжсэн.
3.1.2.4	Орон нутгийн жилийн төсвийн төсөлд гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх үйл ажиллагаа, нэг цэгийн үйлчилгээний төв, түр хамгаалах байрны урсгал зардал, хохирогчид үйлчилгээнд шаардагдах зардлыг төсөвт тусгаж батлуулах		1. Батлагдсан төсөв 100% 2. Зардлын хуваарилалт, үйл ажиллагааны хэрэгжилт 95%-иас дээш түвшинд биелэх	2024 онд баталсан төсөв	Орон нутгийн төсөвт урсгал зардал, үйл ажиллагааны зардал, үйлчилгээний зардлыг 100% тусгаж аймгийн ИТХ-ар батлуулсан байна. Хохирогчид үзүүлэх үйлчилгээний хүртээмж чанар нэмэгдсэн байна.	Нэг цэгийн үйлчилгээний төв, түр хамгаалах байрны урсгал зардал, хохирогчид үйлчилгээнд шаардагдах зардлыг орон нутгийн төсөвт суулган 180,0 сая төгрөг зарцуулж ажилласан. 89 гэр бүлийн 142 хүүхэд 35 насанд хүрэгч, нийт 177 хүнд 2549 хүн/өдрийн үйлчилгээ үзүүлсэн. Үүнд: 0-5 насны 41, 6-10 насны 39, 11-15 насны 43, 16-18 насны 19, 19-24 насны 11, 25-34 насны 16, 35-44 насны 6, 55-64 насны 2, үүнээс эрэгтэй 54, эмэгтэй 88 хүүхэд үйлчилгээ авсан. Хүчирхийллийн төрлөөр нь авч үзвэл: -Бие махбодын 14, Үл хайхрах 68, Бэлгийн 9, Сэтгэл санааны 37, Бусад 14 хүүхэд байна. -Төрсөн эцэг нь 96, Хойд эцэг 19, Хөндлөнгөөс 7, Өөрийгөө гэмтээсэн 2, Төрөл садны зүгээс 8, бусад 10 хүүхэд байна. -Эмнэлгийн үйлчилгээ 32, Сэтгэлзүйн 177, Боловсролын 85, Нийгмийн халамжийн 51, Эрхзүйн 35, Аюулгүй байдлын хамгаалалт авсан 177 үйлчлүүлэгч байна. -Бие махбодын хүчирхийлэлд өртсөн 3 насанд хүрэгч, 1 хүүхэд, бэлгийн хүчирхийлэлд өртсөн 9

						хүүхдийг Шүүх эмнэлэгт үзүүлж дүгнэлт гаргуулсан. -MNS 6040:2019 стандартын 9 зүйлийн 90 заалтын хэрэгжилтийг 100 хувь ханган ажиллаж байна. Үр дүн: Орон нутгийн төсвийн 180,0 сая төгрөгийн төсвөөр стандартын шаардлага хангасан байранд хүчирхийллийн хохирогч 177 иргэнд 7 төрлийн үйлчилгээг нэг дороос үзүүлж, аюулгүй байдлыг ханган ажиллаж, стандартын хэрэгжилтийн зорилтот түвшнийг 9.9 хувиар нэмэгдүүлсэн Хэрэгжсэн.
3.1.3 Хүүхдийн эрхийн талаар						
3.1.3.1	Хүүхдийн эрх хамгааллын салбар дундын төлөвлөгөөг батлан хэрэгжүүлэх		1.Төлөвлөгөө өг баталсан эсэх 2.Төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь	-	Хүүхдийн эрхийн хэрэгжилтийг хангахад салбар бүрийн оролцоо сайжирсан байна.	Хүүхдэд ээлтэй орон нутаг санаачилгыг хэрэгжүүлэн 4 зорилго, 17 үйл ажиллагааг төлөвлөн батлуулсан. Төлөвлөгөөний үр дүнд хүүхдийн эрх хамгааллыг сайжруулах, хөгжил оролцоог нэмэгдүүлэх эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх, хүүхдийн өмнө үүрэг хүлээгчдийн хариуцлагыг нэмэгдүүлэх замаар хүүхэд хамгааллын тогтолцоог бэхжүүлэх, хүүхдэд ээлтэй орчныг бүрдүүлэх зорилгоор аймгийн ИТХ-ын 2025 оны 04 сарын 11-ний өдрийн 5/10 дугаар тогтоолоор салбар дундын байгууллагуудыг хүүхдийн эрх, хөгжил хамгааллын асуудлыг тэргүүнд тавьж ажиллахыг үүрэг болгосон. Үүнд: -Хүүхэд, гэр бүлийн хөгжил оролцоог дэмжих, хүчирхийллээс урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах, хариу үйлчилгээг үзүүлэх зорилго бүхий үйл ажиллагааг 7 төрлөөр зохион байгуулж танхим болон цахим бусад хэлбэрээр 318400 хүнд хүрсэн байна. Тухайлбал “Электрон тамхинаас татгалзаж ирээдүйгээ хамгаалцгаая” сарын аянд 35,426 хүн, “Ангиараа үлгэрлээд ангиараа амаръя” нөлөөллийн арга хэмжээнд 278,400, “Тэгш оролцоо-хязгааргүй боломж” нөлөөллийн арга хэмжээ зохион байгуулах сургалтад 65 хүн тус тус хамрагдсан. Мөн хүүхэд хамгааллын хариу үйлчилгээ авч буй 175 хүүхдийг хүүхдийн хөгжлийн үйлчилгээнд холбон зуучилж хумс гоо зүй, робот инженерчлэл, бие хамгаалах урлаг зэрэг сургалтуудад хамруулан ажилласан. 2 аян, 38 удаагийн сургалт, 1 тоглолт, 2 нээлттэй

						хаалганы өдөрлөг, 28 арга хэмжээ, 8 төрлийн гарын авлага, 11 постер бэлтгэн хамгааллын хариу үйлчилгээ шаардлагатай иргэдэд 100 хувь хүргэж ажилласан. Хэрэгжсэн.
3.1.3.2	Төр хувийн хэвшлийн хүрээнд хүүхдийн хөгжлийг дэмжих үйлчилгээний хүртээмжийг сайжруулж хүүхдийн авьяас чанарыг хөгжүүлэх	1,785,728.6	Хөгжлийн үйлчилгээнд хамрагдсан хүүхдийн орон нутгийн нийт хүүхдэд эзлэх хувь	2024 онд хамрагдсан хүүхдийн тоо	Хөгжлийн үйлчилгээнд хамрагдсан хүүхдийн тоо хувиар өссөн байна.	-“Монгол наадгай ба пионер багачууд” уралдааныг хоёр үе шаттай зохион байгуулж, 1 дүгээр шатанд 31 цэцэрлэгийн 7890 хүүхдийг, 2 дугаар шатанд 9 сумын 20 цэцэрлэгийн 3906 хүүхдийг оролцуулсан. -Хүүхдийн эрхийг хамгаалах өдрийг тохилдуулан Ерөнхий боловсролын сургуулийн дунд Монгол ардын уламжлалт дуу бүжгийг сурах, хөгжүүлэх өвлөн дуулж бүжиг “Дуулан бүжье” наадам зохион байгуулж нэгдүгээр шатанд 23 сургуулийн 5400 сурагч, 2-р шатанд шалгарсан хүүхдүүдийн “Хүүхэд-Хайр-Ирээдүй” 150 хүүхдийн тоглолт, Ардын бүжгийн “Ботгохон чуулгын тайлан тоглолтыг зохион байгуулж 240 хүүхэд, - Хүүхэд залуучуудад Монгол ёс заншил, эх оронч үзэл төлөвшүүлэх зорилгоор “Оскар-2025” арга хэмжээнд 8 сургуулийн 80 хүүхэд, -Хүүхдийн байгууллага, хөдөлгөөн үүсэж хөгжсөний 100 жилийн ойн тоглолтод 2000 хүүхдийн парад жагсаал, 300 хүүхдийн урлагийн тоглолт, гэрэл зургийн үзэсгэлэн, 3 үеийн уулзалтын илэрхийлэлтэд 100 хүүхдийг, -Хүүхэд, өсвөр үеийнхэнд эх оронч хүмүүжил, өөртөө итгэх итгэл, бие бялдрын хөгжил, багаар ажиллах чадвар, тэвчээр хатуужил олгох зорилгоор аймгийн ЗДТГ, Цэргийн штаб, Аймгийн ЦГ, Зэвсэгт хүчний 0167 дугаар анги, Хилийн цэргийн 0131 дүгээр анги, "Буянт хотхон" УТҮГ, Улаан загалмайн салбар хороотой хамтран “Буянт хотхон” хүүхдийн зусланд 160 хүүхэд, -“VOLUNTEER SHARING-2025” Цовоо хөөрхөн дэгдээхэй ТББ-тай хамтран ЕБСургуулийн 7–12-р ангийн 1000 хүүхдийн өдөрлөг -Хөдөлмөр зусланг Хадатын рашаан хэмээх газар малчин, тариаланч Н.Батнямын өрхийг түшиглэн зохион байгуулсан. Ээлж тус бүрт 2 чиглүүлэгч багш томилогдож ажилласан бөгөөд тэдгээр багшийг зуслангийн үйл ажиллагаа эхлэхээс өмнө хүүхэдтэй харилцах арга зүй, хүүхэд хөгжүүлэх эрэг арга мөн зуслангийн өдөр тутмын үйл

						ажиллагааны хөтөлбөрийг боловсруулах сургалтад хамруулж 7 ээлжид 8-17 насны нийт 175 хүүхдийг тус тус хамруулж нийт 21271 хүүхэд буюу нийт хүүхдийн 75%-д хүрч ажилласан байна. Үр дүн: 9 заалтыг хяналтад 22 арга хэмжээнд 21271 хүүхдийг хөгжлийн хөтөлбөрт хамруулан цахимаар 40,862 хүнд хүрсэн байна. Хэрэгжсэн.
3.1.3.3	Бага насны хүүхдийн цогц хөгжлийг дэмжих салбар зөвлөлийн үйл ажиллагаанд шаардагдах төсвийг тухайн шатны ИТХ-аар батлуулах		Баталсан төсөв	2024 онд баталсан төсөв	Бага насны хүүхдийн цогц хөгжлийг дэмжих салбар зөвлөл-ийн үйл ажиллагааны төлөвлөгөө хэрэгжсэн байна.	Бага насны хүүхдийн цогц хөгжлийг дэмжих хөтөлбөр, арга хэмжээг Гурван сайдын хамтарсан А/236, А/189, А/80 тушаал тушаалаар батлагдсан төлөвлөгөөний дагуу 2023-2026 онуудад хэрэгжүүлэхээр 4 зорилт, 35 арга хэмжээг төлөвлөн хэрэгжилтийг ханган ажиллаж байна. 2025 онд 3,120,000 төгрөгийн төсвийг төлөвлөн зарцуулсан байна. Үүнд: -“Бага насны хүүхдийн цогц хөгжил” сургалтын хүрээнд 32 удаагийн сургалт, зөвлөн туслах үйлчилгээ, 4 удаагийн рийл бичлэг, нийт 36 үйл ажиллагаа зохион байгуулж, танхимаар 1512, цахимаар 4170 хүнд хүрсэн. -18 хүүхэд харах төвийн 24 багш ажилтанд “Бага насны хүүхдийн цогц хөгжил” 4 удаагийн сургалт, -Байгууллагын дэргэдэх эцэг эхийн зөвлөлүүдийн ажлын төлөвлөгөөнд бага насны хүүхэдтэй эцэг эхчүүдэд хүүхдийнх нь төрсөн өдрөөр 1 өдрийн цалинтай чөлөө олгох талаар саналыг тусгуулж, 34 байгууллага нэгдсэн. Бага насны хүүхэдтэй ажилтанд ажлын цагийн хөнгөлөлт үзүүлж буй 23 байгууллага байна. Хүүхэд нь өвчилсөн бага насны хүүхэдтэй эцэг эхчүүдэд 5 хоногийн цалинтай чөлөө олгох шийдвэрийг сурталчлан 54 байгууллага дээрх шийдвэрийг хэрэгжүүлэн ажилласан. -15 сумын 34 цэцэрлэгийн хүүхэд хамгааллын багт 6 чиглэлээр хяналт шалгалт хийж, 182 албан хаагчид зөвлөн туслах үйлчилгээ үзүүлсэн. Үр дүн: Тайлант хугацаанд “Бага насны хүүхдийн цогц хөгжил” хөтөлбөрийн хүрээнд нийт 36 үйл ажиллагаа зохион байгуулж танхимаар 1512, цахимаар 4170 хүнд, 34 байгууллагад төрсөн өдрийн цалинтай чөлөө, 23 байгууллагад ажлын цагийн хөнгөлөлт, 54 байгууллагад хүүхэд өвдсөн үед 5 хоногийн чөлөөг хэрэгжүүлж, мөн 15 сумын

						34 цэцэрлэгийн хүүхэд хамгааллын багт хяналт шалгалт хийж 182 албан хаагчид зөвлөн туслах үйлчилгээ үзүүлсэн. Хэрэгжсэн.
3.1.3.4	Аж ахуй нэгжийн орлогын албан татварын тухай хуулийн 22.9 дүгээр заалтыг хэрэгжүүлэхэд хамтран ажиллах		Тухайн жилийн татвар ногдох орлогоос 1 хүртэлх хувийг нийгмийн хариуцлагын хүрээнд зарцуулсан байгууллагын тоо Зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ	-	Хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг 100% хангасан байна.	-Байгууллага аж ахуй нэгжийн дэргэдэх 165 эцэг эхийн зөвлөлд аж ахуй нэгжийн орлогын албан татварын тухай хуулийн 22.9 дүгээр заалтыг хэрэгжүүлж ажиллах талаар зөвлөмж, мэдээлэл хүргэсэн. Аймгийн ИТХ-ын 2025 оны 04 дүгээр сарын 11-ний өдрийн 5/10 дугаар тогтоолоор Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын тухай хуулийн 22.9 дэх заалтын дагуу аж ахуй нэгжийн татвар ногдох орлогоос 1 хүртэлх хувийг нийгмийн хариуцлагын хүрээнд хүүхдийн хөгжил хамгаалал, гэр бүлийн тогтвортой байдлыг хангахад зарцуулдаг тогтолцоог бий болгон ажиллахыг Хүүхдийн өмнө үүрэг хүлээгчдэд үүрэг өгч, чиглэл хүргүүлсэн. 2025 онд орон нутгийн хэмжээнд165 эцэг эхийн зөвлөл ажиллаж байгаа бөгөөд байгууллагын төсвийн тодорхой хувийг ажилтан, албан хаагчдын гэр бүл, хүүхэд хамгааллын асуудалд төсөвлөн зарцуулж байна. Хэрэгжсэн.
3.1.3.5	Аймгийн хүүхдийн төлөө зөвлөл, Хүүхдийн оролцооны байгууллагуудыг байр танхимаар хангах шийдвэр гаргах түвшинд		Байр танхимаар хангасан оролцооны байгууллагын тоо	-	Хүүхдийн оролцооны байгууллагын ажиллагаа сайжирсан байна.	“Өнөөдрийн оролцоо-Маргаашийн ирээдүй” аймгийн хүүхдийн чуулганд аймгийн 15 сум, 22 сургуулийн хүүхэд, өсвөр үеийнхэн болон хүүхдийн оролцооны байгууллагууд болох Хурдан сиот клуб, Улаан загалмай, Өсвөрийн сэргийлэгч, Скаутын холбоо, Өсвөрийн сэтгүүлчдийн клубын гишүүд нийт 700 хүүхэд оролцсон. Чуулганы үйл ажиллагаанд урилгаар Монголын хүүхдийн зөвлөл, ОУХНайрамдал цогцолборын бүлгийн багш нар, контент бүтээгч Г.Нямдаваа, Аймгийн Засаг даргын орлогч нар оролцож хүүхдүүдийн санал санаачилгыг сонсон 2 саналыг хүлээлгэн өгснийг гардаж аван 2026 оны төсөвт боловсролын чиглэлээр 92,6 тэрбум төгрөг, хүүхдийн хөгжил хамгааллын чиглэлээр 2,2 тэрбум төгрөг тус тус батлагдаад байна. Мөн хүүхдийн оролцооны байгууллагуудын үйл ажиллагааг дэмжих, тогтмолжуулах зорилгоор Хүүхэд гэр бүлийн хөгжил хамгааллын газарт

	хүүхдийн оролцоог ханган ажиллах					хүүхдийн өөрөө удирдах байгууллагын өрөөг тохижуулан хамтран ажиллаж байна. **Үр дүн:** “Өнөөдрийн оролцоо-маргаашийн ирээдүй” аймгийн хүүхдийн чуулганыг 15 сумын 24 сургуулийн нийт 700 хүүхдийг хамруулан зохион байгуулсан. Чуулганы төлөөлөгчдийн санал хүсэлтийг шат дараатайгаар хэрэгжүүлж 2026 оны аймгийн төсөвт суулгасан. Мөн Хүүхдийн өөрөө удирдах байгууллагын үйл ажиллагааг дэмжиж өрөө тасалгааг шийдвэрлэсэн ба тус байгууллагуудаар дамжуулж хамтран ажиллан 15 үйл ажиллагааг зохион байгуулсан байна. Хэрэгжсэн.
3.1.3.6	Олон нийтийн байцаагчийг ажиллуулж эрсдэлт нөхцөлд байгаа хүүхдүүдийг илрүүлж хүүхэд хамгааллын үйлчилгээ үзүүлэх		Олон нийтийн байцаагчийн тоо Илрүүлсэн хүүхдүүдийн тоо	-	Эрсдэлт нөхцөлд байгаа хүүхдийн илрүүлэлт өмнө оноос 50%хувиар өссөн байна.	Даланзадгад сумын 10 баг, Манлай 1, Гурвантэс 1, Цогт-Овоо 1, Цогтцэцийд 2 хүүхэд хамгаалагч ажиллаж байна. Хүүхэд хамгаалагчид нь 1200 удаагийн эргүүл хийсэн байна. Эргүүл хяналтын явцад илэрсэн гудамж талбай, гэр хорооллын эрсдэл бүхий нөхцөл байдлуудыг илрүүлж шийдвэрлэсэн 82 зөрчил байна. Олон нийтийн арга хэмжээний үеэр төөрсөн 3 хүүхдийг олж эцэг эхэд нь хүлээлгэн өгсөн. Мөн хариуцсан нутаг дэвсгэрийн хүрээнд эрсдэлд байгаа 46 хүүхдийг илрүүлж, хүүхэдтэй холбоотой дуудлага мэдээлэл дээр цагдаагийн алба хаагч, хүүхэд гэр бүлийн мэргэжилтнүүд, сум, багийн нийгмийн ажилтнуудтай хамтран ажиллаж 27 хүүхдийн аюулгүй байдлыг хангаж, зөвлөн тусалж ажилласан. Үр дүн: Хүүхэд хамгаалагч нар хариуцсан нутаг дэвсгэрийн хүрээнд 1200 удаагийн эргүүл хяналтыг хийж, 82 зөрчлийг илрүүлж, холбогдох байгууллагад хүргүүлсэн. Эрсдэлд байгаа 46 хүүхдийг илрүүлж, холбогдох байгууллагад мэдээлсэн. Хүүхэд хамгаалагч нарыг ажиллуулснаар өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад эрсдэлт нөхцөлд байгаа хүүхдийг илрүүлж, шаардлагатай арга хэмжээ авсан үзүүлэлт 61%-иар өссөн үзүүлэлттэй байна. Хэрэгжсэн.
3.1.4 Хүүхэд хамгааллын талаар						

3.1.4.1	Хүүхэд хамгааллын бодлогыг сурталчлан таниулж салбар бүрд мөрдүүлэх		Хүүхэд хамгааллын бодлого мөрдсөн байгууллага	-	Орон нутгийн хэмжээнд үйл ажиллагаа явуулдаг төр хувийн хэвшил байгууллагын 80 хувьд хүүхэд хамгааллын бодлого мөрдүүлсэн байна.	-2025 онд төрийн байгууллагын дэргэд 6, аж ахуй нэгжийн дэргэд 6, нийт 12 зөвлөл шинээр байгуулагдаж нийт 165 эцэг эхийн зөвлөл ажиллаж байна. 165 эцэг эхийн зөвлөлөөс 133 нь буюу 80.6 хувь нь Хүүхэд хамгааллын бодлогоо батлан мөрдөж байна. Шинээр 20 байгууллага "Хүүхдийн өрөө"-г тохижуулсан байна. "Хүүхэд эрхэм хэрэглэгч" аяны хүрээнд 5 сумын хэмжээнд 15 тоглоомын төв, 53 дэлгүүр буюу 68 хувийн хэвшил, 7 байгууллага аж ахуй нэгж, нийт 75 байгууллага шинээр хүүхэд хамгааллын бодлогоо батлан мөрдөж байна. Үр дүн: Эцэг эхийн зөвлөлүүдийн тоог 12-оор нэмэгдүүлэн 165 эцэг эхийн зөвлөлөөр дамжуулан 41 арга хэмжээний хүрээнд давхардсан тоогоор танхимаар 21162 хүнд, цахимаар 82416 хүнд хүрсэн. Нийт эцэг эхийн зөвлөлүүдийн 80,6 хувь нь хүүхэд хамгааллын бодлоготой байгаа нь зорилтот түвшинд хүрч 20 байгууллага хүүхдийн өрөөг шинээр тохижуулсан нь зорилтот түвшнээс 3-нэгжээр тус тус нэмэгдсэн үзүүлэлттэй байна. Хэрэгжсэн.
3.1.4.2	Орон нутгийн хэмжээнд 2020-2024 онд хүүхэд хамгааллын үйлчилгээ авсан хүүхэд үрчлэгдсэн хүүхэд бүтэн өнчин хүүхдийн нөхцөлд байдалд үнэлгээ хийж мэдээллийн санд бүртгэх шаардлагатай хүүхэд хамгааллын үйлчилгээг бүрэн хангах		Эрсдэлт нөхцөлд байгаа хүүхдийн тоо	-	Хүүхэд хамгааллын үйлчилгээнд шаардлагатай хүүхэд бүрд кэйс нээж үйлчилгээг бүрэн хангасан байна.	2025 онд хүүхэд хамгааллын үйлчилгээнд давхардсан тоогоор 16594 хүүхэд хамрагдсан. Хүүхэд хамгааллын үйлчилгээ авсан нийт хүүхдүүдээс бүтэн өнчин болон үрчлэгдсэн 208 хүүхдэд нөхцөл байдлын үнэлгээ хийснээс хагас бүтэн, үрчлэгдсэн 186 хүүхдэд кейс нээн мэдээллийн санд бүртгэн, хамгааллын үйлчилгээг 100 хувь хүргэн ажилласан байна. Үр дүн: Үрчлэгдсэн болон бүтэн өнчин 208 хүүхдийг хамгааллын үйлчилгээнд хамруулан амьдралын орчин нөхцөлийг дээшлүүлэхэд дэмжлэг үзүүлж кейс төлөвлөгөөгөөр хүүхэд бүрд бүрэн хүрч ажилласан. Хэрэгжсэн.
						Аймгийн Хүүхдийн эрхийн хууль зүйн хорооны жилийн ажлын төлөвлөгөөнд эрх нь зөрчигдсөн хүүхдүүдийн өмгөөллийн үйлчилгээний зардалд 30 сая төгрөг зарцуулахаар тусгаж, хүүхдийн мэргэшсэн 1 өмгөөлөгчтэй 15 сая төгрөгөөр нэг жилийн хугацаанд өмгөөллийн үйлчилгээ үзүүлэх шаардлагатай бүх хүүхдэд хууль эрх зүйн

3.1.4.3	Хүүхдийн эрхийн хууль зүйн хороог шинэчлэн байгуулж, үйл ажиллагааны төлөвлөгөө баталж шаардлагатай зардлыг орон нутгийн төсвөөс хуваарилж хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны оролцогч хүүхэд бүрд үйлчилгээг бүрэн хангах		1.Орон нутгийн төсвөөс хуваарилсан төсөв Хууль зүйн хорооны үйлчилгээ авсан авсан хүүхдийн үйлчилгээ авах шаардлагатай нийт хүүхэд эзлэх хувь	26,7 хувь	Хүүхдийн эрхийн хууль зүйн хорооноос үйлчилгээ авсан шаардлагатай хүүхэд	өмгөөллийн үйлчилгээ үзүүлэхээр гэрээлэн санхүүжилтийг олгож өмгөөлөгчтэй болон хорооны бүх гишүүдтэй хувь хүний нууцыг хамгаалах чиглэлээр нууцын гэрээ байгуулсан. Хүүхдийн эрхийн хууль зүйн хороотой гэрээт өмгөөлөгч 2025 оны байдлаар 3 хүүхдийг өмгөөлсөн. Байгууллагын хүүхэд хамгааллын зардлаас 6 хүүхдийн өмгөөллийн зардлыг шийдвэрлэн хүүхдийг мөрдөн байцаах, шүүх хуралд оролцох тохиолдол бүрд өмгөөлөгч оролцуулж, 25 хүүхдэд хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны явцад хууль ёсны төлөөлөгч байлцуулж, тохиолдол бүрд сэтгэл зүйн зөвлөгөө үйлчилгээнд хамруулан ажилласан. Цагдаагийн газарт шалгагдаж байгаа гэмт хэргийн сэжигтэн 10 хүүхэд, гэмт хэргийн хохирогч 35 хүүхэд үүнээс бэлгийн 10, бие махбодын 8, бусад төрлийн 17 хохирогч хүүхэд бүртгэгдсэн байна. Зөрчил үйлдэж шийтгүүлсэн 48 хүүхэд, зөрчлийн хохирогч 19 хүүхэд үүнээс бие махбодын 8, сэтгэл санааны 4, үл хайхрах 7, хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны явцад ХЭХЗХ-ны ажлын албанаас хууль ёсны төлөөлөгч томилогдон кейс нээн ажилласан 25, нийт 137-н хүүхдийг бүртгэж давхардсан тоогоор 325-н хүүхдэд хүүхэд хамгааллын үйлчилгээ үзүүлсэн. Үр дүн: Нийт хороонд бүртгэлтэй 137 хүүхдэд давхардсан тоогоор эрүүл мэндийн үйлчилгээ 104, боловсролын үйлчилгээнд 2, нийгмийн халамжийн үйлчилгээнд 2, сэтгэл зүйн зөвлөгөө үйлчилгээнд 124, хууль эрхзүйн үйлчилгээнд 28, хөгжлийг дэмжих үйлчилгээнд 10, Гэмт хэрэг, зөрчлийн гэрч, хохирогч, холбогдогч болсон хүүхдүүдэд хүүхэд хамгааллын явуулын үйлчилгээ үзүүлсэн 26, хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны явцад 25-н хүүхдэд шаардлагатай хууль, эрх зүйн зөвлөгөө өгч, хууль ёсны эрх ашгийг хамгаалан ажилласан. Хэрэгжсэн.
					Хурдан морины	-Аймгийн хэмжээнд 15 сумын наадам, үсэргээ, сунгаа, ойн 27 уралдаанд 100 хувь хяналт тавьж 1996 морьдыг 939 хүүхэд унаж уралдсан бөгөөд able программ дээр бүртгэж хяналт тавьж ажилласан.

3.1.4.4	Хурдан морины уралдаан морины сунгаа, уралдааны бэлтгэлийн үед уралдаанч хүүхдийн эрх, амь нас, эрүүл мэнд аюулгүй байдлыг хангаж хяналт тавих	448.887.8	Хяналт шалгалтын тоо Илрүүлсэн зөрчлийн шийдвэрлэл тийн хувь	-	уралдаанч хүүхдийн эрх, аюулгүй байдал 95% хангагдсан байна.	Хурдан морь унаж уралдсан 939 хүүхдээс 5 хүүхэд мориноос унасан ба бэртсэн хүүхэд байхгүй. Хөдөлмөр эрхлэгч хүүхэдтэй холбоотой зөрчил байхгүй. -Цагдаагийн газартай хамтран Даланзадгад сумын 1-10-р багуудын нутаг дэвсгэрт байрлаж буй авто угаалга-12, кофе шоп-2, cu-4, барилга-7, тоосгоны-2 үйлдвэрт нийт 27 аж ахуй нэгжид хяналт шалгалт хийсэн. Аймгийн хэмжээнд хөдөлмөр эрхэлж буй 31 хүүхэд байгаа бөгөөд улирлын чанартай авто угаалгын газарт ажиллаж байна. Хөдөлмөр эрхлэгч 31 хүүхдэд хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг танилцуулж зөвлөгөө өгч ажилласан. Хичээл сургалтын үйл ажиллагаа эхэлснээс хойш хүүхдүүд бүгд ажиллахаа больсон. Хэрэгжсэн.
3.1.4.5	Гамшиг онцгой байдлын үе ган зуд үер усны улмаас хохирсон өрхийн судалгаа мэдээллийг нэгтгэн гаргаж салбар дундын хүүхэд хамгааллын үйлчилгээний төлөвлөгөө гаргаж хэрэгжүүлэх		Үйлчилгээ авсан өрхийн тоо,хүүхдийн тоо	MNS 6948:2021, Гамшиг, онцгой байдлын үеийн хүүхэд хамгаалал , ерөнхий зарчим, салбар дундын хамтын ажиллагаа ны нийтлэг шаардлага	Гамшиг онцгой байдлын үе дэх хүүхэд хамгаалал сайжирсан байна.	Аймгийн нутаг дэвсгэрт Улаан бурхан халдварт өвчний сэжигтэй тохиолдол бүртгэгдсэнтэй холбоотойгоор аймгийн Засаг даргын А/297 дугаар захирамжийн дагуу худалдаа үйлчилгээ эрхлэгчдийн төлөөлөл 30 хүнд, тоглоомын төвийн 15 хүнд, ЕБС-ийн 2 дотуур байрны 178 хүүхэд, 45 аж ахуй нэгж, 220 хүүхдэд тус тус зөвлөмж, мэдээлэл өгсөн. Мөн эрсдэлт нөхцөлд байгаа 20 өрхийн 50 хүүхдэд түргэвчилсэн үнэлгээ хийсэн. Сэтгэлзүйн зөвлөгөө үйлчилгээг 10 насанд хүрэгч, 30 хүүхдэд өгсөн. Боловсролын үйлчилгээнд 3 хүүхдийг, эрүүл мэндийн үйлчилгээнд 2 насанд хүрэгч, 12 хүүхдийг, хууль эрхзүйн үйлчилгээнд 5 хүүхдийг тус тус холбон зуучилсан. 7 төрлийн 50 багц, 350 ширхэг шаардлагатай эд материалыг тарааж ажилласан. Урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний хүрээнд 4 постер бэлтгэн, пейж хуудсанд байршуулж 5200 хүний хандалт авсан. Гал түймэрт өртсөн 2 өрхийн 5 хүүхдийг хяналтад авч хувцас, хичээлийн хэрэгслийн, хүчтэй салхины улмаас гэр нь нурсан, дээвэр нь нурсан 2 өрхийн 4 хүүхдэд хүнс, хичээлийн хэрэгсэл, хувцасны дэмжлэг үзүүлсэн байна. Нийт 102 насанд хүрэгч, 507 хүүхдэд хүрч ажилласан. Цахим хандалт 5200 Үр дүн: Нийт 102 насанд хүрэгч, 507 хүүхдэд зөвлөмж хүргэж, 4 төрлийн үйлчилгээнд холбон

						зуучилж, 4 өрхийн 9 хүүхдэд дэмжлэг үзүүлж, 350 ширхэг шаардлагатай эд материалыг эрсдэлд орсон өрхүүдэд тараасан. Хэрэгжсэн.
3.1.4.6	Хүүхдийн тоглоомын талбай орон сууцны гэрэлтүүлэг цахилгаан сүлжээний аюулгүй байдал замын далан ухсан нүх суваг шуудуу траншей худаг орчимд хяналт шалгалтын ажлыг зохион байгуулж шаардлагатай засвар үйлчилгээг хийх анхааруулах тэмдэг байршуулах хүүхдэд ээлтэй орчин бүрдүүлэх		Осол гэмтлийн буурсан хувь	-	Хяналт шалгалтаар илрэх зөрчлийг арилгаж хүүхдэд ээлтэй орчин бүрдүүлсэн байна.	Хүүхэд хамгаалагчид 380 удаагийн эргүүл хяналтыг хийсэн. Эргүүл хяналтын явцад гудамж талбай, гэр хорооллын эрсдэл бүхий нөхцөл байдлуудыг илрүүлж арга хэмжээ авахаас гадна олон нийтийн арга хэмжээний үеэр төөрсөн 1 хүүхдийг олж эцэг эхэд нь хүлээлгэн өгсөн. Мөн ерөнхий боловсролын 6 сургууль дээр нийт 80 удаа эргүүл хийсэн байна. Хүүхэд хамгаалагчид 380 удаагийн эргүүл хяналтыг хийсэн байна. Хариуцсан нутаг дэвсгэрийн хүрээнд гарсан хүүхэдтэй холбоотой дуудлага мэдээлэл дээр цагдаагийн алба хаагч, хүүхэд гэр бүлийн мэргэжилтнүүд, сум, багийн нийгмийн ажилтнуудтай хамтран ажиллаж 4 хүүхдийн аюулгүй байдлыг хангаж, 25 зөрчил илэрснийг шийдвэрлэсэн. Хэрэгжсэн.
3.1.4.7	Хүүхдийн хөгжлийн сургалтын төв өдөр өнжүүлэх төв, хүүхэд харах үйлчилгээ, сүм хийд худалдаа үйлчилгээний газар, амралт сувилал, аялал жуулчлалын газруудад хүүхдийн эрхийн зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх хяналт шалгалтыг зохион байгуулах		Хүүхдийн эрхийн зөрчил буурсан байна	-	Хүүхдийн эрхийн зөрчлөөс байгууллагын үйл ажиллагааны хаах хязгаарлах арга хэмжээ авч хүүхдийн эрхийн зөрчлийг бууруулсан байна.	Хүүхдийн эрхийн улсын байцаагч 2025 онд 10 төрлийн хяналт шалгалтыг 131 газарт хийж албан шаардлага -5, зөвлөмж-5, дүгнэлт- 9 тус тус гаргаж холбогдох газарт хүргүүлж ажилласан байна. -Төлөвлөгөөт хяналт шалгалт 89% хувьтай хэрэгжсэн. БТСГ, Гурвантэс сум, Хүрмэн сум, Цогтцэций сумын 2-р сургуулийн хүүхэд хамгааллын багийн үйл ажиллагаа, Цогтцэций сумын хамтарсан багт хүүхдийн эрхийн зөрчилтэй холбоотой асуудлаар 5 албан шаардлага хүргүүлсэн. Хүүхдийн эрхийн зөрчилтэй холбоотой 2 гомдол мэдээлэлд зөрчлийн хэрэг нээн ажиллаж нийт 400,000 мянган төгрөг торгууль оногдуулсан. -ХНХХЯам, ХГБХХЕГазраас зохион байгуулсан Хүүхдийн эрхийн улсын ахлах байцаагч, улсын байцаагчийг мэргэшүүлэх давтан сургалтад 2 хүн хамрагдаж үнэмлэх, тэмдгээ авсан. **Үр дүн:** 2025 онд Хүүхдийн эрхийн улсын байцаагчид нийт 131 газарт 10 төрлийн хяналт, шалгалт хийж, төлөвлөгөөт хяналт 100 хувиар хэрэгжиж, 18 сүм хийд, 18 сургалтын төв, 18

						хүүхэд харах үйлчилгээ, 1 зуслан, 1 сургуулийн хүүхэд хамгааллын баг, 19 худалдаа үйлчилгээний төв, 10 теннис-билльярд төв, 12 авто угаалга, 2 кофе шоп, 4 CU, 7 барилга, 2 тоосны үйлдвэр, хурдан морь болон тэмээний уралдаан, Соёл спорт олон нийтийн үйл ажиллагаанд хүүхдийг оролцуулах журмын дагуу 11 тэмцээн уралдааны үйл ажиллагааг хянан, 5 албан шаардлага, 5 зөвлөмж, 9 дүгнэлт гаргаж, хүүхдийн эрхийн зөрчилтэй холбоотой 2 гомдолд зөрчлийн хэрэг нээж 400,000 төгрөг торгууль ногдуулсан. Дээрх үйл ажиллагааны хүрээнд хүүхдийн эрхийн зөрчил өнгөрсөн онтой харьцуулахад 3 нэгжээр буурсан үзүүлэлттэй байна Хэрэгжсэн.
3.2 ХӨДӨЛМӨРИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬ, ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТИЙГ ДЭМЖИХ ТУХАЙ ХУУЛЬ, ХӨДӨЛМӨРИЙН АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛ, ЭРҮҮЛ АХУЙН ТУХАЙ ХУУЛЬ, АЖИЛЛАХ ХҮЧНИЙ ШИЛЖИЛТ ХӨДӨЛГӨӨНИЙ ТУХАЙ ХУУЛИАР ОЛГОГДСОН ЭРХ, ҮҮРГИЙН ХҮРЭЭНД ДАРААХ АРГА ХЭМЖЭЭГ АВЧ ХЭРЭГЖҮҮЛНЭ.						
3.2.1 Хөдөлмөрийн харилцааны талаар						
3..2.1.1	Зохистой хөдөлмөр эрхлэлт, ажлын байрыг бий болгохтой холбоотой Хөдөлмөрийн хуулийн зохицуулалтыг орон нутгийн хэмжээнд ажил олгогч, ажилтанд сурталчлан таниулах, хуулийн хэрэгжилтийг хангах;	2,322,587.5	Хамрагдсан салбар, ААНБ-ын тоо	Улсын хэмжээнд 2024 онд 17 салбарын 400 иргэн хамрагдсан	ААНБ, иргэд, олон нийтийн хөдөлмөрийн хууль тогтоомжийн мэдлэг ойлголтыг нэмэгдүүлж, хуулийн хэрэгжилт сайжирсан байна.	Хөдөлмөрийн тухай хууль болон ХАБЭА-н тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангах, ажил олгогч, ажилтан болон иргэдийн хууль эрх зүйн мэдлэгийг нэмэгдүүлэх зорилгоор аймгийн хэмжээнд төлөвлөгөөт болон захиалгат сургалтыг “Ажил олгогч, ажилтны хууль эрх зүйн мэдлэгийг хамтдаа сайжруулъя” сэдвийн хүрээнд Жуулчны бааз, амралтын газрын үйл ажиллагаа эрхэлдэг 35 ААНБ-ын 50 ажилтан, Боловсролын салбарын 18 байгууллагын 25 албан хаагч, 15 сумын ХАБЭА-н салбар зөвлөлийн 70 ажилтан, Даланзадгад сумын 1-р багийн 60 иргэн, Зэвсэгт хүчний 167-р ангийн 35 ажилтан, “Гүний ус” ХХК-ийн 30 ажилтан, ГИХГ-ын 20 албан хаагч, Тээвэр, ложистикийн чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулдаг 35 ААНБ-ын 42 ажилтан нийт 107 ААНБ-ын 332 иргэнд сургалт зохион байгуулж ажилласан. Үүний үр дүнд ААНБ, иргэд, олон нийтийн хөдөлмөрийн хууль тогтоомжийн мэдлэг ойлголт нэмэгдэж хуулийн хэрэгжилт хангагдаж байна. Хэрэгжсэн.
	Орон нутаг дахь бичил, жижиг, дунд үйлдвэрлэл,				Хөдөлмөрийн тухай хууль, Хөдөлмөрийн	

3.2.1.2.	үйлчилгээ эрхлэгч, ажил олгогчийн дэмжих хөдөлмөр эрхлэлтийн арга хэмжээг дэмжих (хөдөлмөрийн харилцааны хөтөлбөр)-ийн хэрэгжилтийг зохион байгуулахад дэмжлэг үзүүлэх;		1.Хамрагдсан ААНБ-ын байгууллагын тоо 2.Зохион байгуулсан сургалтын тоо	-	аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, Нийгмийн даатгалын ерөнхий хуулийн хэрэгжилт сайжирч, хөдөлмөрийн харилцааны соёлыг төлөвшүүлсэн байна.	Хувийн хэвшлийн жуулчны бааз, амралтын газрын үйл ажиллагаа явуулдаг 50, тээвэр ложистикийн үйл ажиллагаа явуулдаг 35, нийт 85 ААНБ-ын 2250 ажилтанд Хөдөлмөрийн харилцааны хөтөлбөрийг сурталчлах мэдээлэл сургалтыг 15 удаа зохион байгуулсан. Сургалт арга хэмжээний үр дүнд Хөдөлмөрийн тухай хууль, Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, Нийгмийн даатгалын ерөнхий хуулийн талаарх ойлголт хандлага нэмэгдэж хуулийн хүрээнд ААНБ-ууд үйл ажиллагаа эрхэлж байна. Хэрэгжсэн.
3.2.1.3.	Аймаг, нийслэлийн хөдөлмөр, нийгмийн түншлэлийн гурван талт хороо, хөдөлмөрийн арбитр, хөдөлмөрийн эрхийн маргаан зохицуулах гурван талт хорооны үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлэх;		Хөдөлмөрийн сонирхлын болон эрхийн маргааны тоо	Аймгийн хэмжээнд 2024 онд гарсан хөдөлмөрийн сонирхлын болон эрхийн маргааны тоо	Хөдөлмөрийн сонирхлын болон эрхийн маргаанаас урьдчилан сэргийлж маргааны тоог бууруулсан байна.	Хөдөлмөрийн эрхийн маргаан зохицуулах хороонд хөдөлмөрийн эрхийн маргаан 14, сонирхлын маргаан 6, шүүхээс нотлох баримт шаардсан 5 хүсэлт ирсэн бөгөөд ХЭМЗХ нийт 25 удаа дүрэмд заасан хугацаанд хуралдаж, ирсэн гомдлыг хуулийн хугацаанд нь шийдвэрлэсэн. Шүүх рүү шилжсэн 14 гомдол, гомдлоо буцаасан 2, эвлэрсэн 4 гомдол байна. 2024 онтой харьцуулахад хөдөлмөрийн эрхийн маргаантай холбоотой хүсэлт 12 нэгжээр өссөн нь иргэдийн хуулийн мэдлэг сайжирсныг илэрхийлж байна. Хэрэгжсэн.
3.2.1.4.	Аймаг, сумын хамтын хэлэлцээрийг байгуулах, хэлэлцээрийн биелэлтэд хяналт тавих, хэрэгжилтийг зохион байгуулахад санаачилгатай ажиллах.		Хөдөлмөрийн хууль тогтоомжид нийцүүлж бүртгэсэн хамтын хэлэлцээрийн тоо	Аймгийн хэмжээнд 2024 онд бүртгэсэн хамтын хэлэлцээрийн тоо	Хамтын хэлэлцээрийг Хөдөлмөрийн хууль тогтоомжид нийцүүлж, бүртгэж, мэдээллийн сан үүсгэсэн байна.	Бүртгэсэн хамтын гэрээ: 1 Зөвлөгөө өгсөн хамтын гэрээ: 19 Хамтын гэрээ байгуулах ач холбогдлыг таниулах сургалтыг 19 байгууллагын 26 удирдах болон төлөөлөх ажилтанд зохион байгуулсан. Боловсролын 18 байгууллага болон ХГБХХГазар хамтын гэрээний төслийг Аймгийн ҮЭ-тэй хамтран боловсруулж, зөвлөгөө өгч ажилласан. 2025 онд хөдөлмөрийн тухай хууль тогтоомжид нийцүүлэн хамтын гэрээ 1 нэгжээр нэмэгдэж хамтын гэрээ хэлэлцээр хийсэн байгууллага 18 болж нэмэгдсэн бөгөөд Хөдөлмөр халамжийн үйлчилгээний газар дээр мэдээллийн бааз үүсгэн холбогдох байгууллагыг мэдээллээр хангаж ажиллаж байна. Хэрэгжсэн.

3.2.2 Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих талаар						
3.2.2.1.	2025-2028 онд орон нутгийн хөгжилд ач холбогдолтой, орон нутгийн онцлогтой үйлдвэр, үйлчилгээний салбар, чиглэлийг тодорхойлж, энэ чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулдаг ажил олгогчийн судалгааг гаргах, шаардлагатай дэмжлэгийн саналыг боловсруулах,	2,511,528.7	1. Бодлогын баримт бичгийн тоо, 2. Судалгаа, мэдээллийн тоо	Бүсчилсэн хөгжлийн бодлого Засгийн газрын үйл ажиллагаа ны 2024-2028 оны хөтөлбөр	Судалгаа, шинжилгээний ажлыг хийж, шаардлагатай бодлого, үйл ажиллагааны саналыг боловсруулсан байна.	2025-2028 онд орон нутгийн хөгжилд ач холбогдолтой, орон нутгийн онцлогтой үйлдвэр, үйлчилгээний салбар, чиглэлийг Хүнс, хөдөө аж ахуйн газартай хамтран тодорхойлж ажил олгогч байгууллагын 2 төрлийн судалгаа мэдээллийг гарган, мэдээллийн бааз үүсгэн ажилласан. Түүнчлэн үйлдвэрийн бүсийн төлөвлөлт, дэд бүтцийг сайжруулж, бичил, жижиг, дунд үйлдвэр, үйлчилгээг хөгжүүлэх, бизнесийн өрсөлдөх чадвар, зах зээлийн боломжийг нэмэгдүүлэх, санхүүгийн дэмжлэг, төсөл хөтөлбөрөөр тогтвортой хөгжлийг хангах зорилготой "Нутгийн үйлдвэрлэгч" хөтөлбөрийг шинэчлэн боловсруулж аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2025 оны 7/05 тогтоолоор батлуулан ажиллаж байна. Энэ хүрээнд хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн сайд, Өмнөговь аймгийн Засаг дарга нарын 2024 оны 240329/03-229, 2025 оны 251027/03-861 тоот "Ерөнхий нөхцөл тохиролцох, хамтран ажиллах гурван талт гэрээ"-ний дагуу "Жижиг дунд үйлдвэрийг хөгжүүлэх сангаас Журамд заасны дагуу төслийн сонгон шалгаруулалтыг 3 үе шаттай зохион байгуулж, орон нутгийн 50 аж ахуй нэгж 8.2 тэрбум төгрөгийн хөнгөлөлттэй зээлд хамрагдсан. Хэрэгжсэн.
3.2.2.2.	Орон нутгийн хөдөлмөрийн зах зээлийн судалгаа хийж, шинээр бий болох ажлын байр, ажиллах хүчний эрэлт, нийлүүлэлтийг нарийвчлан тооцож, хэрэгцээтэй хүний нөөцийн тоо мэдээг салбар, мэргэжил бүрээр гаргах;		Судалгаа, мэдээллийн тоо	Албан ёсны статистик (Ажиллах хүчний судалгаа) Хөдөлмөр эрхлэлтийн нийтлэг үйлчилгээний мэдээллийн сан (EJOB систем)	Аймгийн/сум тус бүрээрх/ ажилгүйдэл, хөдөлмөр эрхлэлт, ядуурлын тоон мэдээллийн чанар сайжирч, судалгаа, бүртгэл мэдээллийн сан үүссэн байна.	Өмнөговь аймгийн Засаг даргын үйл ажиллагааны “Өсөлттэй Өмнөговь” хөтөлбөрийн хүрээнд худалдан авах үйл ажиллагааг зохион байгуулж “Өсөлтийг өрх бүрд” хөтөлбөрийн санхүүжилтээр “Sica” ХХК-тай гэрээ байгуулан Өмнөговь аймгийн Хөдөлмөрийн зах зээлийн судалгааг хүн амын бүлэг, ажил мэргэжлийн төрлөөр хийлгэж хүлээн авсан. Тус судалгаагаар ирэх 3 жилд орон нутагт эрэлттэй ажил мэргэжлийн жагсаалт болон хүний нөөцийн судалгааг салбар бүрээр гарган “Оюутны тэтгэлэгт хөтөлбөр”, “Эзэмшсэн мэргэжлээрээ эх нутагтаа ажиллая” хөтөлбөрүүдтэй уялдуулан хүний нөөцийг бүрдүүлэх үйл ажиллагааг үе шаттайгаар зохион байгуулж байна. Түүнчлэн өнөөдрийн байдлаар Өмнөговь аймагт нийт бүртгэлтэй болон бүртгэлгүй 38,147 ажилчин

						ажиллаж байна. Эдийн засгийн үндсэн гурван салбараар ангилан харахад үйлчилгээ болон үйлдвэрлэлийн салбарын ажилчид голлож байна. Нийт ажиллагчид: 38,147 буюу 3.1% Үйлчилгээ 15,514 буюу 2.4% Үйлдвэрлэл 12,178 буюу 4.1% Хөдөө аж ахуй 9,928 буюу 3.4% Эх сурвалж: Үндэсний статистикийн хороо/ http://www.12.12/ Хэрэгжсэн.
3.2.2.3.	Орон нутгийн хүн амын бүлгүүд (эмэгтэйчүүд, эрэгтэйчүүд, ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүн, оюутан залуучууд зэрэг)-ийн хөдөлмөр эрхлэлт, ажилгүйдэл, ядуурлын нөхцөл байдлын судалгаа хийх, бүртгэл мэдээллийн сан үүсгэх, онцлог, хэрэгцээнд нь нийцсэн арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх;		1.Аймгийн ажилгүйдэл ядуурал, хөдөлмөр эрхлэлтийн үндсэн үзүүлэлтийн тооны өсөлт бууралтын хувь 2.Аймгийн хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих үйл ажиллагааны хэрэгжилтийн тооны өсөлтийн хувь Аймгийн ажилгүйдэл ядуурлыг бууруулах үйл ажиллагаанд төлөвлөсөн хөрөнгө, гүйцэтгэлийн өсөлтийн хувь	Хөдөлмөр эрхлэлт ажилгүйдэл, ядуурлын үзүүлэлтийн гүйцэтгэл 2023 он - ажиллах хүчний оролцооны түвшин улсын хэмжээнд 59,5%, хөдөлмөр эрхлэлтийн түвшин 56,3%, ажилгүйдлийн түвшин 5,3%, 2022 он- ядуурлын түвшин хөдөө 35,6%, аймгийн төв 26,1%, сумын төв 30,6%, хөдөө	Хүн амын бүлэг тус бүрээр судалгаа хийгдэж, бүртгэл мэдээллийн сан үүсэж, холбогдох арга хэмжээг хэрэгжүүлсэн байна.	“Өсөлтийг өрх бүрд” хөтөлбөрийн санхүүжилтээр “Sica” ХХК-тай гэрээ байгуулан Өмнөговь аймгийн Хөдөлмөрийн зах зээлийн судалгааг ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд, эмэгтэйчүүд, 40-ээс дээш настай иргэд, 35 хүртлэх насны залуучууд гэсэн хүн амын бүлгээр ажил мэргэжлийн төрөл тус бүрээр хийлгэж хүлээн авсан. Тус судалгаагаар ирэх 3 жилд орон нутагт эрэлттэй ажил мэргэжлийн жагсаалт болон хүний нөөцийн судалгааг салбар бүрээр гарган “Оюутны тэтгэлэгт хөтөлбөр”, “Эзэмшсэн мэргэжлээрээ эх нутагтаа ажиллая” хөтөлбөрүүдтэй уялдуулан хүний нөөцийг бүрдүүлэх үйл ажиллагааг үе шаттайгаар зохион байгуулж байна. Мөн “Өсөлтийг өрх бүрд” хөтөлбөрийн хүрээнд - Өрхийн үйлдвэрлэл эрхэлдэг болон эхэлж байгаа зорилтот бүлгийн нийт 261 иргэнд тус бүр 1,0-2,0 сая төгрөгийг буцалтгүй тусламжийг, хувиараа хөдөлмөр эрхэлж, өөртөө болон гэр бүлдээ 1-2 ажлын байр бий болгож буй 40-өөс дээш насны 115 иргэдэд 5 сая төгрөгийн санхүүгийн дэмжлэгийг, 6 залууд 60 сая төгрөгийн дэмжлэгийг тус тус олгож ажиллалаа. 2025 оны 3 дугаар улирлын байдлаар хөдөлмөр эрхлэлтийн түвшин 2025 оны 3-р улирлын байдлаар 58,8 хувь болж хөдөлмөр эрхлэлтийн байдал 9,6 хувиар буурсан. Ажилгүйдлийн түвшин 2025 оны 3-р улирлын байдлаар 2,8% болж 0,9% өссөн үзүүлэлттэй байна. Эх сурвалж www.1212.mn Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих үйл ажиллагааны хүрээнд 2025 онд хувиараа өрхийн үйлдвэрлэл үйлчилгээ эрхлэгч 48 иргэнд 450,000.0 мянган төгрөг, Ахмадын санхүүгийн дэмжлэгт 40 иргэнд

				нутаг 41,2%		250,000.0 мянган төгрөг, Хөгжлийн бэрхшээлтэй 33 иргэнд 200,000.0 мянган төгрөг, Залуучуудыг дэмжих арга хэмжээнд 2 иргэнд 30,000.0 төгрөг, нийт 123 иргэнд 930,000.0 мянган төгрөгийн санхүүгийн дэмжлэг олгосноор мөн тооны ажилгүй иргэнийг өрхийн үйлдвэрлэл эрхлэх боломжоор хангасан. Хэрэгжсэн.
3.2.2.4.	Нийгмийн халамжийн дэмжлэг, туслалцаа авдаг хөдөлмөрийн насны хөдөлмөрийн чадвартай иргэний хөдөлмөр эрхлэх, аж ахуй эрхлэх хүсэл сонирхол, санал санаачилгыг бий болгох, дэмжих замаар халамжаас хөдөлмөрт шилжих бодлогын хэрэгжилтийг хангуулах;		1.Нийгмийн халамж авагчаас хөдөлмөр эрхлэгч болсон иргэний тоо 2.Холбогдох арга хэмжээний тоо 3.Төлөвлөсөн, зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ	2023 он ДНБ-д нийгмийн тусламжийн зардлын эзлэх хувийн жин 3,7%, /2023/	Аймгийн хэмжээнд халамжаас хөдөлмөрт шилжих бодлого бодитой хэрэгжиж, хөдөлмөр эрхлэлтийн түвшин нэмэгдсэн байна.	Нийгмийн халамжийн сангаас хүнсний эрхийн бичгийн үйлчилгээ авдаг өрхийн 5 иргэнийг байнгын ажлын байранд зуучилж, 3 иргэнд хөдөлмөр эрхлэх чадварын үнэлгээ хийлгэн https://ejob.gov.mn/ бүртгэл мэдээллийн нэгдсэн санд ажил хайгчаар бүртгүүлсэн. Мөн хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих хүрээнд хүнсний эрхийн бичгийн үйлчилгээнд хамрагддаг 2 иргэнийг бэлэг дурсгал, гар урлалын чиглэлээр сургалтад хамруулсан. Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сангаас хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэний хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжин 33 иргэнд 200,0 сая төгрөг, ахмадын санхүүгийн дэмжлэгт 40 иргэн хамруулж 250,0 сая төгрөгийн санхүүгийн дэмжлэгийг олгосон. Өмнөговь аймгийн “Өсөлттэй Өмнөговь” хөтөлбөрийн хүрээнд Халамжаас хөдөлмөрт бодлогын хэрэгжилтийг хангаж зорилтот бүлгийн иргэдийн хөдөлмөр эрхлэх нөхцөл боломжийг бүрдүүлж, өрхийн үйлдвэрлэлийг дэмжин нийт 261 иргэнд 388,0 сая төгрөгийн эргэн төлөлтгүй санхүүгийн дэмжлэг олгосон. Хэрэгжсэн.
3.2.2.5.	Хөдөлмөр эрхлэлтийн үйлчилгээний төв (Job Center)-ийг орон нутагт		1. Ажилд зуучлуулсан иргэний тооны өсөлт 2,Холбогдох арга	-	Аймгийн хэмжээнд албан бусаас албан хөдөлмөрт шилжин ажиллагсдын	Монгол Улсын Засгийн газрын 2024-2028 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрт олон улсын жишигт нийцсэн хөдөлмөрийн биржээр дамжуулан нийгмийн үйлчилгээний үндэсний платформыг нэвтрүүлж, төр, хувийн хэвшлийн түншлэлээр хөдөлмөр эрхлэлтийг нэмэгдүүлэх зорилтыг дэвшүүлсэн ба энэхүү үйл ажиллагааны хүрээнд Өмнөговь аймагт “Job Center” төвийг

	нээн ажиллуулах, дэмжлэг үзүүлэх;		хэмжээний тоо		тоо нэмэгдсэн байна.	байгуулахаар төсөвт суугдсан ч ХХҮГ-ийн шинэ байр ашиглалтад ороогүй, засвар, шугам сүлжээний асуудал 2025 онд багтаж бүрэн шийдэгдэж дуусаагүй бэлтгэл ажлын хүрээнд “Арвин Эрдэнэ” хөдөлмөрийн биржтэй гэрээ байгуулан хэрэгжилтийг хангаж ажиллаж байна. Хэрэгжсэн.
3.2.2.6.	Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сангаас санхүүгийн дэмжпэг авсан ААНБ, ТББ, хувь хүн санхүүгийн дэмжпэгийг зориулалтын дагуу зарцуулж байгаа эсэх, ажпын байр бий болгосон эсэхэд хяналт тавих;		1 .Хяналт шалгалтын тоо 2.Судалгаа, мэдээллийн тоо 3.Холбогдох арга хэмжээний тоо	Орон нутагт үйл ажиллагаа явуулж байгаа аж ахуй нэгж байгууллагын тоо 30,9 мянга /2024 оны 4-р улирал/ Цалин хөлстэй ажиллагч 318,9 мян.хүн /2023/	Аймгийн хэмжээнд цалин хөлстэй ажил эрхлэгч болон албан хөдөлмөр эрхлэгчийн тоо нэмэгдсэн байна.	Бичил бизнес эрхлэгчдийг дэмжих хөтөлбөрт 2023-2024 онд хамрагдсан Даланзадгад сумын 29 иргэний төслийн хэрэгжилт, үйл ажиллагаанд хяналт хийхэд төслийн зээлийг ажлын байр барих, тоног төхөөрөмж худалдан авах, бараа материал татан авах зэргээр зориулалтын дагуу зарцуулсан бөгөөд банканд зээлийн зарцуулалтын тайлан санхүүгийн баримтыг гэрээний дагуу банканд гаргаж өгсөн. Төслийн хүрээнд нийт 29 ажлын байр хадгалагдаж 12 ажлын байр шинээр бий болсон байна. Мөн ахмад, ХБИ, өрхийн үйлдвэрлэл, хуваариа хөдөлмөр эрхлэгч иргэдэд зориулсан ХЭДС-ийн эргэн төлөгдөх нөхцөлтэй санхүүгийн дэмжлэгт төсөл ирүүлсэн нийт 119 иргэний төсөлд урьдчилсан хяналт хийсэн. Хэрэгжсэн.
3.2.2.7.	Техник технологийн хөгжил дэвшилд тулгуурласан бүтээмж өндөртөй, инновац шингэсэн шинэлэг санал санаачилгыг дэмжих, холбогдох төрийн болон хувийн хэвшлийн байгууллагатай хамтран ажиллахад нь дэмжлэг үзүүлэх;		1.Холбогдох арга хэмжээний тоо 2.Арга хэмжээнд хамрагдсан хүний тоо 3.Төлөвлөсөн зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ 4.Шинээр бүртгүүлсэн патент/шинэ бүтээл, ашигтай загварын тоо	2023 онд ХЭДС-аас шилдэг старт ап залуучууд ад олгох санхүүгийн дэмжлэг 139 хүнийг хамруулж, 721,0 сая төгрөг зарцуулсан.	Аймгийн хэмжээнд өндөр технологийн, бүтээмжтэй ажпын байрны тоо, аж ахуй эрхлэгч нэмэгдсэн байна.	Гарааны бизнес эрхлэх хүсэлтэй залуучуудад зориулсан шилдэг “Старт-Ап” төслийн уралдааныг аймгийн хэмжээнд нээлттэй зарлан 17 багийг бүртгэн “Нэгдмэл үйлс нэг сэтгэл” ТББ-ын сургалтын төвтэй гэрээлэн гарааны бизнес санааг баяжуулах, өрсөлдүүлэх, багаар ажиллаж ирээдүйтэй санааг бизнесийн зөвлөх (ментор)-ын туслалцаатайгаар хөгжүүлэх 54 цагийн арга хэмжээг 3 өдөр зохион байгуулж шалгарсан 7 багийг бүлэг болгож 5 долоо хоногийн хурдасгуур хөтөлбөрт хамруулж 8,000.0 мянган төгрөгийг зарцуулсан. Шинэ технологи, инновац бүхий шинэлэг санал, санаачилга гаргасан “VOD” бизнесээ аваръя, “G Mars” сэтгэл зүйн төв нэртэй шилдэг 2 багийг сонгон шалгаруулж эргэн төлөгдөх нөхцөлтэй 30,000.0 мянган төгрөгийн санхүүжилтийг олгон байнгын 5 ажлын байр бий болгосон.

						Хэрэгжсэн.
3.2.2.8.	Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сангаас санхүүжилт авсан ААНБ, иргэдийн бараа бүтээгдэхүүнд борлуулалтын дэмжлэг үзүүлэх үйл ажиллагааг шинэ түвшинд гаргаж, арга барилыг сайжруулж шинэчлэх, томоохон ААНБ- тай гэрээ байгуулж, борлуулалт хийх, хамтран ажиллах;		1.Борлуулалтын дэмжлэгт хамрагдсан хүний тоо, 2.Төлөвлөсөн, зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ	2023 онд ХЭДС-аас борлуулалтын дэмжлэгт 460 хүн хамрагдаж 341,3 сая төгрөг зарцуулсан	ХЭДС-аас санхүүгийн дэмжлэг, жижиг зээл авсан иргэн, аж ахуйн нэгжийн борлуулалтын дэмжлэгийн арга хэмжээ төрөлжин нэмэгдэж, хамрагдагсдын тоо, борлуулалтын хэмжээ нэмэгдсэн байна.	Борлуулалтын дэмжлэг үзүүлэх арга хэмжээний хүрээнд “Өмнөговьд үйлдвэрлэв” борлуулалтын цэгийг ажиллуулж гэрээ байгуулан ажлын байрны түрээсийн хөнгөлөлт болох 7,200.0 мянган төгрөгийг олгосон. Тус борлуулалтын цэгээр нийт давхардсан тоогоор 186 иргэний бараа бүтээгдэхүүн худалдаалагдаж 206 сая төгрөгийн борлуулалт хийгдсэн. Хэрэгжсэн.
3.2.2.9.	Хөдөлмөр эрхлэлтийн аймаг, дүүргийн зөвлөлийн чиг үүргээ хэрэгжүүлэхэд дэмжпэг үзүүлж ажиллах;		Холбогдох арга хэмжээний тоо	2023 онд ХЭДС-аас хөдөлмөр эрхлэлтийн үндэсний зөвлөл, аймаг, нийслэл, дүүргийн зөвлөлийн үйл ажиллагааг дэмжихэд 160,7 сая төгрөг зарцуулсан	Хөдөлмөр эрхлэлтийн аймгийн зөвлөлийн үйл ажиллагаа өргөжиж, нийгмийн түншүүдтэй хамтран хэрэгжүүлэх арга хэмжээ нэмэгдсэн байна.	Хөдөлмөр эрхлэлтийн аймгийн салбар зөвлөл нь аймгийн Засаг даргын “Өсөлттэй-Өмнөговь” хөтөлбөрийн хүрээнд зорилтот бүлгийн иргэдийн хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих зорилгоор 40-өөс дээш насны өрхийн үйлдвэрлэл эрхлэгч 115 иргэнд 591,245.0 мянган төгрөг, өрх толгойлсон 20 иргэнд 32,500.0 мянган төгрөг, хөгжлийн бэрхшээлтэй 59 иргэнд 93,500.0 мянган төгрөг, 182 ахмадад 262,000.0 мянган төгрөг, нийт 376 иргэнд 979,245.0 мянган төгрөгийн эргэн төлөлтгүй санхүүгийн дэмжлэгийг олгож үүний үр дүнд зорилтот бүлгийн хөдөлмөр эрхлэлтийг нэмэгдүүлэн 376 шинэ ажлын байр бий болгосон. Хэрэгжсэн.
	Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 144.3, 145.4 дахь заалт, Ашигт малтмалын тухай хуулийн 43.3 дахь заалт, Ахмад настны тухай		1.Төвлөрүүлсэн хөрөнгийн хэмжээ 2.Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих үйл	2023 онд ХЭДСангаас хөгжлийн бэрхшээлт	Аймгийн хэмжээнд орлого төвлөрүүлэлт нэмэгдэж,	Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 144.2, 144.3 дахь заалтын хэрэгжилтийг хангах ажлын хүрээнд хөгжлийн бэрхшээлтэй хүн ажиллуулаагүй төлбөрийг 18 ААНБ-аас нийт 2,730,273.7 мянган төгрөгийн орлогыг ХЭДСанд төвлөрүүлсэн. ХБИ-ний хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих жил болгон зарласантай холбогдуулан Нийгмийн халамжийн сангаас тэтгэвэр авагч ХБИ-ийн судалгааг гарган мэдээллийн суурь бааз үүсгэн үүнээс хөдөлмөр эрхлэх сонирхолтой хөгжлийн

3.2.2.10	хуулийн 3 дугаар зүйлийн хэрэгжилтийг хангуулж, төвлөрсөн хөдөлмөр эрхлэлтийг нэмэгдүүлж, ажилгүйдлийг бууруулах үйл ажиллагаанд зориулалтын дагуу зарцуулах.		ажиллагаанд зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ Бий болгосон ажлын байр, ажилд зуучлагдсан хүний тоо	эй иргэн ажиллуула агүй ажлын байрны төлбөрөөс 6,9 тэрбум төгрөгийн орлого олсон.	хөгжлийн бэрхшээлтэй хүн, ахмад настны хөдөлмөр эрхлэлт нэмэгдсэн байна.	бэрхшээлтэй иргэний цахим судалгааг авч аймгийн хэмжээнд 379 иргэн бүртгүүлээд байна. Хөдөлмөрийн хяналтын улсын байцаагчийн Улсын үзлэг хийсэн 25 ААНБ-д нийт 139 ХБИ ажиллаж байна гэсэн тоо мэдээлэл гаргасан. Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих үйл ажиллагаанд 977 иргэн хамруулж нийт 1,689,109.9 мянган төгрөгийг зарцуулсан. Ахмад, ХБИ, залуучууд, малчид, хуваариа өрхийн үйлдвэрлэл эрхлэгч иргэдэд зориулсан арга хэмжээнүүдийн хүрээнд 226, ХБИ-ний хөтөлбөрийн хүрээнд 33, нийт 259 байнгын ажлын байр бий болгосон . Хөдөлмөр эрхлэлтийн нийтлэг үйлчилгээний хүрээнд байнгын ажлын байранд 767, түр ажлын байранд 154 нийт 921 иргэн зуучлагдан ажлын байртай болсон. Үүнээс хөгжлийн бэрхшээлтэй 40, ажил хайгч, ажилгүй 851, ажил олоход хүндрэлтэй 40 иргэнийг тус тус ажлын байранд зуучлан нийт 16,000.0 мянган төгрөгийг зарцуулсан. Хэрэгжсэн.
3.2.3 Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн талаар						
3.2.3.1.	Орон нутгийн түвшинд үйлдвэрлэлийн осол, хурц хордлого, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний шалтгааныг судалж, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээнд шаардагдах хөрөнгийг төсөвлөн, зарцуулах, Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн төрийн захиргааны хяналтын үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлж, хамтран ажиллах;	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	ХАБЭА-н тухай хуулинд заасан шаардлагыг хангасан эсэх.	2024 оны хэрэгжилт	Хуульд заасан хэмжээнд хүргэсэн байна.	2025 онд нийт 112 үйлдвэрлэлийн ослын акт баталгаажсан. https://inspection.hudulmur-halamj.gov.mn/ цахим системд 112 үйлдвэрлэлийн ослыг бүрэн шивж оруулсан. “Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуй-2025” сарын аян, “Хиймэл оюун ухааны хэрэглээ ба цахимжилт” сарын аянуудыг тус тус зохион байгуулсан. Сарын аяны хүрээнд 22 арга хэмжээ зохион байгуулж 1830 иргэн хамруулсан. ХАБЭА-н тухай хууль тогтоомжийг сурталчлах, ХАБЭА-н талаар мэдлэг нэмэгдүүлэх сургалт, зөвлөгөөг 110 аж ахуй нэгж байгууллагын 1098 ажилтныг хамруулж мэдээлэл хүргэн нийт 6,400,000 төгрөгийг зарцуулсан. Мөн “Аюулгүй барилга-Аюулгүй ажиллагаа 2025” сарын аяны хүрээнд аймгийн ГХБХБГ-тай хамтран зохион байгуулж Хөдөлмөрийн улсын байцаагчийн “Ажлын байрны орчны хөдөлмөрийн аюулгүй байдлыг шаардлагыг хангуулах зөвлөмж”, “Өргөх байгууламжийн аюулгүй байдлын хангах

						зөвлөмж", "Барилгын зураг төсөл, угсралтын ажлын чанар, аюулгүй байдлыг хангах зөвлөмж"-ийг гарган цахимаар хүргэж мөн хяналт шалгалт хийгдсэн 17 барилгад зөвлөмжийг зурагт хуудсаар танилцуулан хүлээлгэн өгсөн. Цахим хандалтын тоо: 2500 Хэрэгжсэн.
3.2.3.2.	Аймаг, дүүргийн хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн зөвлөлийн үйл ажиллагааг тогтмолжуулах, хувиараа, албан бус хөдөлмөр эрхлэгч, жижиг дунд үйлдвэрлэл эрхлэгч, малчдыг үйлдвэрлэлийн осол, аюултай, хортой хүчин зүйлийн нөлөөллөөс хамгаалах, сэрэмжлүүлэхэд чиглэсэн арга хэмжээ зохион байгуулах;	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр 6,400,000	1.Төлөвлөсөн төсөв 2. Зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо	2024 оны гүйцэтгэл	Төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь	Өмнөговь аймгийн ХАБЭА салбар зөвлөл шинэчлэн байгуулагдсан. "Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуй-2025" сарын аян, "Хиймэл оюун ухааны хэрэглээ ба цахимжилт" сарын аянуудыг тус тус зохион байгуулсан. Сарын аяны хүрээнд зохион байгуулсан арга хэмжээ 22, хамрагдсан хүний тоо 1830, ХАБЭА хууль тогтоомж сурталчлах, ХАБЭА мэдлэг нэмэгдүүлэх сургалт, зөвлөгөөг 110 ААНБ-ын 1098 ажилтан, иргэдэд мэдээлэл хүргэсэн. Хэрэгжсэн.
3.2.3.3.	Хүний эрүүл мэнд, амь насанд ноцтой хохирол учруулсан үйлдвэрлэлийн томоохон осол, хурц хордлогын үед түүний хор уршгийг арилгах, хүн амыг авран хамгаалахад чиглэгдсэн шуурхай арга хэмжээг авах.	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	1.Төлөвлөсөн төсөв 2.Тухай бүр авсан арга хэмжээний тоо	2024 оны гүйцэтгэл	Тухай бүр арга хэмжээ авсан байх	2025 оны 11 сарын байдлаар нийт 106 үйлдвэрлэлийн ослын актыг хянан баталгаажуулж, https://inspection.hudulmur-halamj.gov.mn/ Цахим системд мэдээллийг бүрэн оруулж, ажилласан. Нас барсан осол 13, хүнд болон хөнгөн гэмтсэн осол 93 бүртгэгдсэн байна. Мөн Энержи ресурс ХХК-д "Үйлдвэрлэлийн ослыг бууруулах тухай", Өмнөговь аймгийн 15 сумын Засаг дарга нарт "Сумынхаа үйлдвэрлэлийн осол, хурц хордлогыг судлан бүртгэх комиссын үйл ажиллагааг идэвхжүүлэн ажиллах тухай", барилгын салбарын үйл ажиллагаа эрхлэгч 17 аж ахуйн нэгжид "Аюулгүй ажиллагааг мөрдөж ажиллах тухай", Говийн дино цэцэрлэгт хүрээлэнд "Аюулгүй ажиллагааг мөрдөж ажиллах тухай", ХААН банкинд "Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийг тохирох хэрэглэгдэхүүнээр хангах тухай", Аймгийн Прокурорын газарт "ШШГГ-ын саатуулах байран дахь ажлын байрны аюулгүй ажиллагааг сайжруулах тухай" зөвлөмжийг тус тус

						хүргүүлж, ажилласан. Мөн Хөдөлмөр халамжийн үйлчилгээний газрын цахим хуудсаар дамжуулан хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, хөдөлмөрийн тухай хуулийн хэрэглээтэй холбоотой нийт 6 видео зөвлөмжийг олон нийтэд хүргэж, ажиллалаа. Хэрэгжсэн.
3.2.4 Ажиллах хүчний шилжилт, хөдөлгөөний талаар						
3.2.4.1.	Гадаадаас ажиллах хүч, мэргэжилтэн авсан тухайн орон нутагт үйл ажиллагаа явуулж байгаа ажил олгогчтой бүртгэлтэй ажилгүй иргэнийг ажлын байранд дагалдуулан сургах, ажлын байраар хангах гэрээний хэрэгжилтэд хяналт тавих;	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	1.Хөдөлмөр эрхлэх зөвшөөрлөөр ажиллаж байгаа гадаад ажилтны тоо 2.Гадаад ажилтны ажлын байрны Төлбөрийн Орлогын хэмжээ 3.Гадаад ажилтан ажиллуулж байгаа аж ахуйн нэгж байгууллагын монгол, гадаад ажилтны тоо хэмжээний харьцааны өөрчлөлт	2024.12.15 байдлаар: орон нутагт хөдөлмөр эрхлэх зөвшөөрлөөр ажиллаж байгаа гадаад ажилтны тоо 8,1 мянган хүн	Аймгийн хэмжээнд ажилгүйдэл буурч, хөдөлмөр эрхлэлт нэмэгдсэн байна.	Уул уурхайн 8 аж ахуйн нэгжид нийт 4390, үүнээс эрэгтэй 3944, эмэгтэй 446 гадаад иргэн ажиллаж байна. Мэргэжлийн боловсрол, сургалтын байгууллагын суралцагчдыг ажил олгогчид дагалдуулан суралцуулахад дэмжлэг үзүүлэх ажлын хүрээнд ШУТИС-ийн Өмнөговь дахь Технологийн дээд сургуулийн харъя ПТК 2024-2025 оны хичээлийн жилийн хаврын үйлдвэрлэлийн дадлагат, Мэргэжлийн боловсрол сургалтын 1 жилийн мэргэжлийн ангийн Үсчин, Уул уурхайн ашиглалт, Эрдэс чулуулаг боловсруулах ашиглалтын төхөөрөмж, гагнуур, техникийн боловсролын ХАБЭА-ны 2-р ангийн нийт 65 суралцагчдыг e-job системд бүртгэн 19 ААНБ-д дагалдан ажиллуулсан. Хэрэгжсэн.
3.2.4.2.	Гадаад ажилтнаар хөдөлмөр эрхлүүлж байгаа ажил олгогчид зөвлөгөө өгөх, гадаад ажилтны хөдөлмөр эрхлэлтийн байдал, хөдөлмөрийн нөхцөл, Ажиллах хүчний шилжилт хөдөлгөөний тухай хуулийн хэрэгжилтэд хяналт шалгалтыг орон нутгийн хэмжээнд зохион байгуулах.	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр			Хуулийн хэрэгжилт сайжирсан байна.	Салбарын улсын ерөнхий байцаагчийн баталсан 2025 оны 06 дугаар сарын 02-ны 08-07/16 тоот “Гадаадаас ажилтан авч ажиллуулж буй аж ахуйн нэгж байгууллагуудын гадаад ажилтны хөдөлмөр эрхлэлтэд төлөвлөгөөт бус хяналт шалгалт хийх тухай” удирдамжийн хүрээнд гадаад ажилтан ажиллуулдаг нийт 6 аж ахуйн нэгжид шалгалтыг хийсэн. Хяналт шалгалтын явцад нийт 169 зөрчил дутагдал илрүүлж, газар дээр нь 12 зөрчлийг арилгуулж, улсын (ахлах) байцаагчийн нийт 157 заалт бүхий 6 албан шаардлагыг хүргүүлсэн ба хэрэгжилт 75,6%-тай. Нийт 5 аж ахуйн нэгжид 24,000,000 төгрөгийн торгууль ногдуулж, барагдуулалт 100%-тай, нийт 2 аж ахуйн нэгжид 213,840,000 төгрөгийн нөхөн төлбөрийн акт тогтоож, барагдуулалт 100%-тай байна. Хэрэгжсэн.

3.3 НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН ЕРӨНХИЙ ХУУЛЬ, НИЙГМИЙН ХАЛАМЖИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬ, ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ХҮНИЙ ЭРХИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬ, ЖЕНДЕРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ ТУХАЙ ХУУЛЬ, АХМАД НАСТНЫ ТУХАЙ ХУУЛИАР ОЛГОГДСОН ЭРХ, ҮҮРГИЙН ХҮРЭЭНД ДАРААХ АРГА ХЭМЖЭЭГ АВЧ ХЭРЭГЖҮҮЛНЭ.						
3.3.1 Нийгмийн даатгалын талаар						
3.3.1.1	Орон нутгийн иргэдэд нийгмийн даатгалын ач холбогдлыг сурталчлан таниулах, соён гэгээрүүлэх ажлыг эрчимжүүлэх замаар малчид, хувиараа хөдөлмөр эрхлэгчид, залуучуудыг нийгмийн даатгалд хамруулах ажлыг Нийгмийн даатгалын байгууллагатай хамтран зохион байгуулах	-	Нийгмийн даатгалд сайн дураар даатгуулагчийн тооны өсөлтийн хувь	Улсын хэмжээнд сайн дураар даатгуулагчийн ТОО 2023 он-152 800	Сайн дураар даатгуулагчийн тоог 10-аас багагүй хувиар нэмэгдүүлсэн байна.	Ажил олгогч, иргэд, даатгуулагчид чиглэсэн 31 удаагийн сургалтаар 7 сумын, багийн төвийн малчин, иргэд, даатгуулагчид мөн 120 аж ахуйн нэгжийн нийт 2981 иргэд, даатгуулагч хамрагдсан. Сайн дурын даатгалд 2025 онд нийт 4116 иргэн хамруулсан. 2024 онд 4045 даатгуулагч сайн дурын даатгалд хамрагдаж байсан бол энэ онд 70 даатгуулагч нэмж хамруулан өмнөх оноос 18 хувиар өссөн үзүүлэлттэй байна. Хэрэгжсэн.
3.3.1.2	Нийгмийн даатгалын үйлчилгээг аймаг, дүүргийн иргэдэд шуурхай хүргэх зорилгоор нийгмийн даатгалын цахимжуулалтыг эрчимжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх	-	Тэтгэвэр авагчдын хувийн хэргийн тоо	-	Тэтгэвэр авагчдын хувийн хэрэг бүрэн цахимжсан байх	2024 оноос өмнө тогтоогдсон тэтгэврийн хувийн хэргийг цахимжуулах ажлыг 2025 оны 10-р сарын 01-ны өдрөөс 12-р сарын 01-ны хүртэлх хугацаанд хийж дуусгалаа. Аймгийн хэмжээгээр өндөр насны 7793, тэжээгчээ алдсаны 304, хөгжлийн бэрхшээлтэй 849, бүгд 8946 хувийн хэргийг 100% цахимжуулж дуусгасан. Хэрэгжсэн.
3.3.1.3	Даатгуулагчийн нийгмийн баталгааг хангах хүрээнд ажил олгогч хуулиар хүлээсэн эрх, үүргээ биелүүлж, нийгмийн даатгалын шимтгэлийн өр үүсгэхгүй өр үүссэн тохиолдолд нийгмийн даатгалын шимтгэлийн өр төлбөрийг шуурхай барагдуулахад Нийгмийн даатгалын байгууллагатай хамтран ажиллах, дэмжлэг үзүүлэх	-	Нийгмийн даатгалын шимтгэлийн өртэй төсөвт байгууллагын тоо	Улсын хэмжээнд өртэй төсөв байгууллагын тоо 848	Төсөвт байгууллага болон орон нутгийн өмчит, аж ахуйн тооцоот үйлдвэрийн газрын шимтгэлийн өрийг бүрэн барагдуулж шинээр нэмж өр үүсгэхгүй байх талаар	2025 оны эхэнд өртэй гарсан төсөвт байгууллагын өрийг 100% барагдуулсан. Энэ онд төсөвт байгууллагуудын үүссэн өр төлбөрийг тухай бүр төлүүлэн ажилласан. Хэрэгжсэн.

					анхаарч ажиллах.	
3.3.1.4	Засгийн газрын 2023 оны 448 дугаар тогтоолоор баталсан "Эрүүл мэндийн магадлалын зөвлөлийн дүрэм"-ийн 8 дугаар зүйлийн 8.1 дахь хэсгийг хэрэгжүүлэх хүрээнд даатгуулагч, хүний эрүүл мэндийг хамгаалах, хөдөлмөрийн чадвар алдалтаас урьдчилан сэргийлэхтэй холбоотой үйл ажиллагааг зохион байгуулах, аймаг, дүүргийн магадлалын зөвлөл, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд хүртээмжтэй үйлчлүүлэх нөхцөлийг сайжруулахад дэмжлэг үзүүлэх, орон нутгийн хэмжээнд хөдөлмөрийн чадвар алдалтыг бууруулах, эмчлэн эрүүлжүүлэх, хөдөлмөрийн чадварыг нөхөн сэргээх үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх, урьдчилан сэргийлэхэд эрүүл мэндийн байгууллагатай хамтран ажиллах	-	Хөдөлмөрийн чадвар алдсан иргэдийн тоо	Улсын хэмжээнд хөдөлмөрийн чадвар алсан иргэдийн тоо 102446	Хөдөлмөрийн чадвар алдсан иргэдийн тоог 25 хувиар бууруулсан байна.	2024-2025 онд нийт 69 удаагийн хурал зохион байгуулж, давхардсан тоогоор 1700 иргэний хөдөлмөрийн чадвар алдалттай холбоотой асуудлыг хэлэлцэж шийдвэрлэсэн. Өмнөх онтой харьцуулахад хөдөлмөрийн чадвар алдсан иргэдийн тоо 0,08%-иар буурсан үзүүлэлттэй байна, Улсын дундаж /3,1%/-аас 0,8%-иар бага байна. Өмнөговь аймаг хөдөлмөрийн чадвар алдсан иргэдийн тоогоор улсын хэмжээнд хамгийн бага байдаг буюу нийт хүн амын 2.3 хувийг эзэлж байна. Хэрэгжсэн.
3.3.1.5	Хуримтлалын сангийн үйл ажиллагаатай холбогдуулан орон сууцжуулах хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх, холбогдох тооцоо судалгаа хийхэд хамтран ажиллах	-	Зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо	-	Хуримтлалын сангийн үйл ажиллагаатай орон Сууцжуулах хөтөлбөрийг Хэрэгжүүлэх холбогдох тооцоо судалгаатай болсон байна.	2026 онд Нийгмийн даатгалын ерөнхий газарт холбогдох тооцоо судалгааны ажил хийгдэж дуусна. Хэрэгжээгүй. /Улсын хэмжээнд тооцоо судалгааны ажил хийгдэж байна /
3.3.2 Нийгмийн халамжийн талаар						

3.3.2.1.	Олон нийтийн оролцоонд түшиглэсэн нийгмийн халамжийн дэмжпэг, туслалцаа зайлшгүй шаардлагатай өрх, иргэнийг нийгэмшүүлэх, хамт олны бүлэг бүрдүүлэх, орлогын эх үүсвэртэй болгох төсөл хэрэгжүүлэх, амьдрах ухаанд сургах үйлчилгээнд согтууруулах, мансууруулах бодис хэрэглэдэг өрхийг хамруулах;	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Үйлчилгээнд хамрагдсан хүний тоо, үүнээс хүнсний эрхийн бичгийн үйлчилгээнд хамрагддаг өрхөөс шинээр хөдөлмөр эрхэлсэн иргэний тоо	-	Нийгмийн халамжийн дэмжлэг, туслалцаа зайлшгүй шаардлагатай өрх, иргэдийг орлогын эх үүсвэртэй болгох, амьдрах ухаанд сургах үйлчилгээнд хамруулсан байна.	"Олон нийтийн оролцоонд түшиглэсэн халамжийн үйлчилгээний чанарт тавигдах шалгуур, журам" -ын дагуу тус үйлчилгээг зорилтот бүлэгт хүргэх байгууллагыг сонгон шалгаруулах үйл ажиллагааг хуулийн хүрээнд зохион байгуулж, шалгарсан "Арвин эрдэнэ" ХХК-тай 2025 оны 6 сард орон нутгийн төсвийн 72.175.000 төгрөгийн хамтран ажиллах гэрээг байгууллаа. Гэрээний хүрээнд 15 сумаас сонгосон 50 өрхөд нөхцөл байдлын үнэлгээ хийж, тухайн өрхийг хөгжүүлэх хөгжлийн төлөвлөгөөг боловсруулан ажиллаж байна. Олон нийтийн оролцоонд түшиглэсэн халамжийн үйлчилгээнд хамрагдах 50 өрхөөс Хүнсний эрхийн бичгийн үйлчилгээнд хамрагддаг 12 өрх, өрх толгойлон амьдардаг 18 өрх, хөгжлийн бэрхшээлтэй гишүүнтэй 10 өрх хамрагдаж байна. Төсөл, ажлын байрны зуучлал, хэрэгцээ шаардлагатай сургалт зөвлөгөө зэрэгт хамрагдсанаар 40 өрх нь хөгжлийн түвшингээ ахиулан хөтөлбөрөөс гарч хөтөлбөр 80% үр дүнтэйгээр хэрэгжсэн байна. 2025 оны жилийн эцсийн байдлаар хүнсний эрхийн бичгийн үйлчилгээнд хамрагддаг өрхүүдээс хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих үйл ажиллагаанд 18 иргэнийг хамруулан, 5 иргэнийг байнгын ажлын байранд, 10 иргэнийг түр буюу өрхийн үйлдвэрлэл эрхлэх ажлын байраар хангасан байна. Хэрэгжсэн.

3.3.2.2	Орон гэргүй эсхүл архинд донтсон иргэдийг нийгэмшүүлэх, донтолтоос ангижруулах арга хэмжээг орон нутагтаа холбогдох талуудыг оролцуулан зохион байгуулах, архинаас гаргах дэмжих бүлгүүдтэй хамтран ажиллах;	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Дэмжих бүлгийн тоо, архинаас гарсан иргэний тоо, үүнээс хөдөлмөр эрхэлж тогтмол ажпын байртай болсон хүний тоо		Орон гэргүй эсхүл архинд донтсон иргэдийг нийгэмшүүлэх, донтолтоос ангижруулах арга хэмжээг хэрэгжүүлсэн байна.	Орон нутгийн өмчит “ИТГЭЛТЭЙ АМЬДРАЛ” төвөөр нийт 560 иргэнд сэтгэлзүйн зөвөлгөө өгч, 160 архинд донтсон иргэн, гэр оронгүй архинд донтсон 20 иргэн донтолтоос ангижруулах арга хэмжээ авч хэвтэн эмчлүүлсэн байна. “Өсөлттэй Өмнөговь” хөтөлбөрийн хүрээнд өрх, иргэдийн ая тухтай, амьдрах орчин нөхцөлийг сайжруулах зорилгоор Өнө Монгол ХХК-тай гэрээ байгуулан ус, салхи шороо, галын аюулын улмаас гэргүй болсон иргэдэд болон өөрийн орон гэргүй 100 иргэнд иж бүрэн 5 ханатай монгол гэрийг гардуулж амьдрах орчин нөхцөлийг сайжруулж ажиллалаа. Хэрэгжсэн.
3.3.2.3.	Нийгмийн ажилтнуудын бусад салбарын ажилтнуудтай хамтран ажиллах ажлын уялдаа холбоог сайжруулах, чадавхжуулах сургалтад тогтмол хамруулах.	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	1.Хамтран хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний тоо, 2. сургалтын тоо	-	Нийгмийн ажилтнуудын мэдлэг ур чадвар сайжирсан байна.	ГБХНХЯ болон ХХҮЕГ-аас ирсэн чиглэл, зөвлөмжийг сумдын мэргэжилтэн болон албан хаагчдад тухай бүр мэдээлж ажилласан бөгөөд 4 удаа цахим хурал, 5 удаа танхимын сургалт, уулзалт зохион байгуулж, мэргэжил арга зүйн зөвлөгөө, чиглэл өгч ажилласан. “Амьжиргаа дэмжих зөвлөл”-ийн гишүүдийг чадавхжуулах, мэргэжил арга зүйгээр хангах чиглэлээр 1, байнгын асаргааны хяналтын чиглэлээр 1, “Ахмадад ээлтэй буухиа” аянтай холбоотой 1, нийт 3 зөвлөмж, чиглэлийг боловсруулан сумдад албан бичгээр хүргүүлэн ажилласан. Мөн ХГБХХГ, ЭМГ, Боловсролын газрын мэргэжилтнүүдтэй хамтарсан уулзалтыг 1 удаа, 3 сумын “Амьжиргаа дэмжих зөвлөл””-ийн уулзалтыг тус бүр 1 удаа зохион байгуулж, нийт 4 удаагийн уулзалт арга хэмжээнд 19 мэргэжилтэн хамрагдлаа. Аймгийн Засаг даргын үйл ажиллагааны “Өсөлттэй Өмнөговь” хөтөлбөрийн хүрээнд боловсрол, эрүүл мэнд, хөдөлмөр халамж, эрүүл мэндийн салбарт ажиллаж буй нийгмийн ажилтнуудын хамтын ажиллагааг бэхжүүлэх, мэдлэг чадварыг нэмэгдүүлэх зорилгоор 5 дахь

						жилдээ Өмнөговь аймгийн нийгмийн ажилтнуудын зөвлөгөөнийг зохион байгууллаа. Нийгмийн ажилтнуудын хамтын ажиллаа, уялдаа холбоог дэмжиж ажилласнаар 2025 онд 127 кейс нээж ажилласнаас 118 кейсыг бүрэн шийдвэрлэж кейс шийдвэрлэлт 92,9%-д хүрсэн нь өнгөрсөн оны үзүүлэлттэй харьцуулахад 7,2%-тар өссөн үзүүлэлттэй байна.
3.3.3 Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн талаар						
3.3.3.1.	Хөгжлийн бэрхшээлийн талаарх олон нийтийн ойлголт хандлагыг нэмэгдүүлэх мэдээлэл, сургалт, сурталчилгааны ажил зохион байгуулах;	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Сургалт	-	30-аас доошгүй	Даланзадгад, Ханбогд, Баян-Овоо, Гурвантэс, Номгон, Манлай, Мандал-Овоо, Цогт-Овоо 8 сумдад “ХАЛАМЖААС ХӨДӨЛМӨРТ” өдөрлөг, Даланзадгад сумын 10 багт “Тэгш хүртээмж-тэгш боломж” өдөрлөг, Манлай, Гурвантэс, Цогт-Овоо сумдад “Тэгш боломж” бүсийн өдөрлөг зэрэг нийт 21 арга хэмжээ зохион байгуулж, давхардсан тоогоор 1600 гаруй иргэнд нийгмийн халамжийн үйлчилгээний талаар мэдээлэл сургалт, зөвлөгөө өгч ажиллалаа. Байгууллагын цахим хаягаар 80 мэдээлэл, 28 видео, контент бэлтгэн иргэд олон нийтэд хүргэсэн. Нийгмийн халамжийн 8 төрлийн үйлчилгээний мэдээлэл бүхий 800 ширхэг тараах материал хэвлүүлэн, иргэдэд тараан мэдээллээр хангасан. Мөн Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулдаг хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн Ёл холбоо, Монголын хараагүйчүүдийн холбооны Өмнөговь аймаг дахь салбар зөвлөл, Бие даан амьдрах төв, Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдүүдийн эцэг эхийн холбоо зэрэг байгууллагуудтай иргэдийн эрх оролцоо, хөгжил, хамгааллын чиглэлээр 8 төрлийн үйл ажиллагааг хамтран зохион байгуулж давхардсан тоогоор 1500 хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн, тэдний асран хамгаалагчид хамрагдаад байна. **Үр дүн:** Иргэний нийгмийн байгууллагууд, мэргэжлийн холбоодыг чадваржуулан төрийн зарим чиг үүргийг гүйцэтгүүлж, хамтран ажиллах хүрээнд 8 байгууллагатай хамтран ажиллаж иргэдийн хөгжил хамгаалал оролцооны чиглэлээр 19, нийгмийн ойлголт хандлагыг нэмэгдүүлэх сургалт нөлөөллийн 16 ажил зохион байгуулагдаж 5625 иргэнийг хамруулж тэднийг чадваржуулж ажилласан. Хэрэгжсэн.

3.3.3.2.	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний улс төрийн оролцоог нэмэгдүүлэхэд чиглэсэн сургалт, нөлөөллийн ажлыг зохион байгуулах;	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо	-	20	Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн нийгмийн идэвхийг сайжруулах, өөртөө итгэх итгэл, урам зориг өгөх, хамтын оролцоог дэмжих замаар тэдний амьдралын чанарыг дээшлүүлэхэд чиглэсэн Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн эрхийг хангах чиглэлээр 6 зорилт бүхий 43 арга хэмжээг төлөвлөн хэрэгжүүлж 100 хувийн биелэлттэй байна. Төлөвлөгөөний хүрээнд “Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийг шийдвэр гаргах түвшинд оролцох боломжийг нэмэгдүүлэх, идэвхжүүлэх” зорилго бүхий сургалт нөлөөллийн 8 төрлийн үйл ажиллагааг төлөвлөн хэрэгжүүлж нийт хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн 25%-д буюу 521 иргэнд хүрч ажилласан. Хэрэгжсэн.
3.3.3.3.	Нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн боловсрол олгох сургагч багш бэлтгэн, орон нутгийн хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийг сургалтад хамруулах;	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Зохион байгуулсан сургалтын тоо	-	3	“Тэгш боломж” хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэний 3 бүсийн өдөрлөг арга хэмжээний хүрээнд баруун, зүүн, төвийн бүсүүдэд 3 удаагийн давтамжтай эрүүл мэндийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн сургалт, мэргэжлийн эмчийн зөвлөгөө үзлэгийг хөгжлийн бэрхшээлтэй 180 иргэнд хийсэн байна. Хэрэгжсэн.
3.3.3.4.	Байнгын асаргаа шаардлагатай хөгжпийн бэрхшээлтэй хүүхдийг хөгжүүлэх дэмжих төвийг байгуулах;	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Дэмжих төв	-	1	Бялхам дүүрэн хайр ТББ-тай гэрээ байгуулан мэргэжлийн хөдөлгөөн засалч, хэл засалч, ахуй засалч нарыг орон нутагт хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдүүдэд үйлчилгээ үзүүлэх нөхцөл боломжийг бүрдүүлэн цалин урамшууллыг шийдвэрлэн ажиллаж байна. 2025 онд давхардсан тоогоор 300 хүүхэд мэргэжлийн сэргээн засах үйлчилгээ болох ахуй засал, хэл засал, хөдөлгөөн заслын үйлчилгээнд орон нутагтаа хамрагдсан байна. Мөн хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн "Цэцэгсийн мишээл" хүүхэд харах төв шинээр байгуулагдаж ажиллаж байгаа бөгөөд тус төвөөр давхардсан тоогоор 120 хүүхэд үйлчлүүлсэн байна. Хөгжлийн бэрхшээлтэй байнгын асаргаатай сургууль цэцэрлэгт явдаггүй 5 хүүхдийг хөгжүүлэх зорилгоор “Номч мазаалай” ТББ тай хамтран явуулын багшийн үйлчилгээг үзүүлж, ганцаарчилсан сургалт зохион байгуулсан. Хэрэгжсэн.

3.3.3.5	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн эрүүл мэнд, боловсрол, нийгмийн хамгааллын салбар комиссын үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлж, ажиллах нөхцөл, боломжийг бүрдүүлэх;	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний тоо	-	2	2025 оны 06 дугаар сарын 13-нд Дундговь аймагт зохион байгуулагдсан “Говийн бүсийн аймгуудын хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих цогц арга хэмжээ” сургалт арга хэмжээнд ХБХЭМБНХ салбар комиссын гишүүд оролцож сайн туршлагыг танилцуулан, мэдээ мэдээлэл авсан. Комиссын гишүүдийн 2 өдрийн томилолт замын зардлыг орон нутгаас хариуцсан. Мөн “Энэрэл хүний хөгжлийн төв” Орон нутгийн өмчит аж ахуйн тооцоотой үйлдвэрийн газрыг Өмнөговь аймгийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2025 оны 07/23 тогтоолоор байгуулан үйл ажиллагаагаа эхлэхэд бэлэн болоод байна. Тус төвд хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн эрүүл мэнд, боловсрол, нийгмийн хамгааллын салбар комиссын хурлыг зохион байгуулах орчин, нөхцөлийг тохижуулж ажиллалаа. Хэрэгжсэн.
3.3.3.6	Орон нутгийн гамшгаас хамгаалах, онцгой байдлын үед авах арга хэмжээг хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хэрэгцээ шаардлагыг тусган боловсруулж, хоргодох байрны хүртээмжийг нэмэгдүүлэх	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Арга хэмжээний хэрэгжилтийн хувь	-	100	Онцгой байдлын Ерөнхий газрын Ажиллагааны удирдлагын газраас 2025 оны 04 дүгээр сарын 28-05 дугаар сарын 02-ны өдрийн хугацаанд "Гамшгаас хамгаалах төлөвлөлт, улсын хяналт-002" сургалтыг төв, орон нутгийн Онцгой байдлын байгууллагын холбогдох албан тушаалтныг хамруулан зохион байгуулж, сургалтаар Аймгийн гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөний загварыг боловсруулж тус загварын дагуу болон Монгол Улсын Шадар сайдын 2018 оны Заавар батлах тухай 120 дугаар тушаал, Онцгой байдлын ерөнхий газрын даргын 2019 оны А/388 дугаар тушаалаар батлагдсан загварын 1-р хавсралтын дагуу Өмнөговь аймгийн гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөг боловсруулж хянуулахаар Онцгой байдлын ерөнхий газарт хүргүүлсэн. Тус төлөвлөгөөнд гамшгийн үед ашиглах хоргодох байруудыг иргэдийн хэрэгцээ, шаардлагад нийцсэн байдлаар тодотгон ажиллаж байна. Онцгой байдлын газраас 2025 оны 03 дугаар сарын 27-нд зохион байгуулсан Гамшгийн аюулын тухай зарлан мэдээллийн дохиогоор ажиллах

						дадлага сургуулилтын арга хэмжээнд Өмнөговь аймгийн нийт 1684 хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэний овог нэр утас хаягийн талаарх жагсаалт гаргаж хамтран ажилласан. Хэрэгжсэн.
3.3.3.7.	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэдтэй эцэг,эх асран хамгаалагчийн хөгжлийн бэрхшээлийн талаарх мэдлэг, ойлголтыг нэмэгдүүлэх, хүүхдээ нийгмийн идэвхтэй гишүүн болгоход чиглэсэн чадавхжуулах хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо	-	5	“Тэгш боломж” 3 бүсэд асран хамгаалагчдын “Хэлэлцүүлэг” зохион байгуулж, асран хамгаалагчид /эцэг эхчүүд/ тулгамдаж буй асуудал, бэрхшээл, цаашид авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний талаар харилцан ярилцлаа. Тус хэлэлцүүлэгт 23 асран хамгаалагч, эцэг эхчүүд хамрагдлаа. Аутизмтай хүүхдүүдийн ээжүүд болон, тэдгээр хүүхдүүдтэй ажилладаг сэргээн засалч багш нарыг Улаанбаатар хотод “Аутизмд хийсэн аялал” ТББайгууллагын үйл ажиллагаа явуулдаг “Бяцхан үрс” цэцэрлэгээр зочилж туршлага судалж, чадваржлаа. УИХ-ын гишүүн Ж.Баясгалан Өмнөговь аймагт ажиллаж хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд, байнгын асаргаатай гэр бүлийн гишүүн, хүүхдээ асарч байгаа асран хамгаалагчидтай уулзах, тэдний санал бодлыг сонсох, хөгжлийн бэрхшээлийн талаарх ойлголт мэдлэг, хандлагыг нэмэгдүүлэх үйл ажиллагаанд асран хамгаалагчийн төлөөлөл 60 иргэн оролцож мэдээлэл авлаа. Даланзадгад сумын Залуучуудын хөгжлийн төвийн дэргэд хөгжлийн бэрхшээлийн төрлөөр асран хамгаалагчдын дэмжлэгийн бүлгийг байгуулан ажиллаж байгаа бөгөөд саажилт, ДЦП оноштой хүүхдүүдтэй эцэг эхийн “Өөрийгөө хайрлахуй” дэмжлэгийн бүлэг идэвхтэй үйл ажиллагаатай боллоо. Энэхүү “Өөрийгөө хайрлахуй” дэмжлэгийн бүлгийн эцэг эх асран хамгаалагчдад 2025 онд 10 удаагийн сэтгэл зүйн сургалт, ганцаарчилсан зөвлөгөө, уулзалт, лаа, саван хийх, гар урлал, эсгий урлалын сургалтуудыг тус тус зохион байгууллаа. Хэрэгжсэн.

3.3.3.8.	Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 144 дүгээр зүйлийг хэрэгжүүлэх ажлыг Төрийн бус байгууллагуудтай хамтран зохион байгуулах;	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Гэрээ байгуулан хамтран ажилласан ТББ-ын тоо	-	3	Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 144 дүгээр зүйлийн хэрэгжилтийг хангах ажлыг Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн 3 төрийн бус байгууллагуудтай хамтран Ханбогд, Баян-Овоо, Гурвантэс, Номгон, Манлай, Мандал-Овоо, Цогт-Овоо, Даланзадгад сумын 10 багийн иргэд олон нийтэд сургалт мэдээллийг 21 удаа зохион байгуулж, давхардсан тоогоор 620 гаруй хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн, асран хамгаалагчид хамрагдлаа. Мөн хөдөлмөрийн тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангах ажлын хүрээнд хөдөлмөр эрхлэх сонирхолтой хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн дата баазыг бий болгож, 149 хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн бүртгүүлсэн байна. Мөн хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн хийсэн бараа бүтээгдэхүүний танилцуулга мэдээлэл бүхий товхимол хийх зорилгоор 19 иргэний мэдээллийг нэгтгэн цахим каталоги хийж ААН, байгууллагуудад танилцуулж эхлээд байна. Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих хөтөлбөрийн хүрээнд хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн авч ажиллуулсан 1 ААН гэрээ байгуулан урамшуулалд хамрагдаад байна. Хэрэгжсэн.
3.3.3.9.	Орон нутгийн цахим хуудас, телевиз, нийгмийн мэдээллийн хэрэгслийн хүртээмжийг сайжруулах;	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Хүртээмжтэй хэвлэл, мэдээллийн хэрэгсэл, цахим хуудасны тоо		5	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийг хангах салбар зөвлөлийн 2025 оны төлөвлөгөөний 5.6 дахь заалтад хэвлэл мэдээллийн хүртээмжтэй байдлыг нэмэгдүүлэх ажлыг тусгасан. Байгууллагын цахим хаягаар 80 мэдээлэл, 28 видео, контент бэлтгэн иргэд олон нийтэд хүргэсэн бол хадмал орчуулгатай 16 видео, контент бэлтгэн ХХҮГ-ын цахим хаягаар иргэд олон нийтэд хүргэсэн. Хэрэгжсэн.
						Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний Үндэсний зөвлөлөөс баталсан төлөвлөгөөний дагуу орон нутгийн хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийг хангах орон тооны бус салбар зөвлөлийн төлөвлөгөөг чиглэсэн 6 зорилт бүхий 43 арга хэмжээтэй төлөвлөн хэрэгжүүлж, хөгжлийн

3.3.3.10	Хөгжпийн бэрхшээлтэй хүний эрхийг хангах салбар зөвлөл, олон талт Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн эрүүл мэнд, боловсрол, нийгмийн хамгааллын салбар комиссын үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлж, шаардлагатай зардлыг шийдвэрлэх, салбар, байгууллагуудын оролцоо, хамтын ажиллагааг сайжруулах;	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь	-	90	бэрхшээлтэй иргэдийн нийгмийн идэвхийг сайжруулах, өөртөө итгэх итгэл, урам зориг өгөх, хамтын оролцоог дэмжих замаар тэдний амьдралын чанарыг дээшлүүлэх чиглэлээр ажиллаж үр дүнг улирал тутам тайлагнаж ажиллалаа. Үүнд: -Иргэдийн хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих чиглэлээр 6 төрлийн арга хэмжээг зохион байгуулж 418 иргэнд хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих төсөл хөтөлбөр, Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 144 дүгээр зүйлийг сурталчлах сургалт, мэдээллийг 218 аж ахуй нэгж байгууллагад тус тус хүргэсэн. - Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэний хөнгөлөлт, тусламжид 262 иргэн хамрагдаж, 12,792.6 мянган төгрөгийн санхүүжилтийг олгосон. - Хөгжил оролцоо хамгааллыг дэмжих чиглэлээр Нийт 37 төрлийн үйл ажиллагааг хөтөлбөр төлөвлөгөөний дагуу зохион байгуулж давхардсан тоогоор 3500 хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн, тэдний асран хамгаалагчид хамрагдаад байна. **Үр дүн:** Хөгжлийн бэрхшээлтэй 465 иргэний хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжиж сургалт мэдээлэл, хөтөлбөрт төсөлд хамруулж орлого олох боломжийг нэмэгдүүлсэн бол давхардсан тоогоор 3500 иргэнд хөгжил, хамгаалал, оролцооны чиглэлээр үйл ажиллагааг зохион байгуулж нийгэмшүүлэх, хөгжлийн бэрхшээлийг таниулах, нийгмийн эерэг хандлагыг нэмэгдүүлэх зэрэг ая холбогдол бүхий үйл ажиллагаанд хамруулж ажилласан бөгөөд дээрх үйл ажиллагаа, үр дүнгийн тайлан мэдээг улирал тутам тайлагнаж ажиллалаа. Хэрэгжсэн.
						-Өмнөговь аймагт үйл ажиллагаа эрхлэгч нийт 25 аж ахуйн нэгжид улсын үзлэгийг хийж гүйцэтгэлээ. Тус компаниудад нийт 7196 ажилтан ажиллаж байгаагаас одоо 139 хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн ажиллаж байна. Ажиллаж байгаа хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн дундаж цалин хөлс нь 1,800,000 төгрөг байна. Ажлын байрандаа налуу замтай 16 аж ахуйн нэгж, тусгайлан ариун цэврийн өрөө шийдвэрлэсэн 6 аж ахуйн нэгж, стандартын шаардлага хангасан хаалгатай 24 аж

3.3.3.11	Төрийн үйлчилгээний байгууллагын барилгын гадна байгууламжийн дотор талын хүртээмжийг сайжруулах;	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Хүртээмжтэй болгосон байгууллагын тоо Үүнээс: эхний ээлжид НДГ, ХХҮГ, ХГБХХГ, Нэг цэгийн үйлчилгээний төв		3	ахуйн нэгж, зориулалтын машины зогсоолтой 10 аж ахуйн нэгж тус тус шалгагдлаа. Улсын үзлэгээр илэрсэн зөрчил дутагдал, хууль тогтоомжид нийцэхгүй байгаа асуудлыг газар дээр нь тухайн аж ахуйн нэгжийн удирдах албан тушаалтанд зөвлөгөөг өгч, 1 аж ахуйн нэгжид улсын байцаагчийн зөвлөмжийг хүргүүлж, нийт 22 аж ахуйн нэгжид 413 заалт бүхий албан шаардлагыг хүргүүлснээс хэрэгжилт ирүүлсэн 15 аж ахуйн нэгж, хэрэгжилт 60%-тай, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн ажиллуулаагүй орон тоондоо нөхөн төлбөр төлөөгүй зөрчил илэрсэн нийт 4 аж ахуйн нэгжид 6,000,000 төгрөгийн торгууль, нийт 7 аж ахуйн нэгжид 249,147,360 төгрөгийн нөхөн төлбөрийг тус тус ногдуулснаас, төлбөр барагдуулалт 100%-тай байна. - Өмнөговь аймгийн 15 сумын хэмжээнд хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийг хангах, хөгжлийг дэмжих зорилгоор “Ээлтэй амьдаръя” аяныг зохион байгуулж, тус аяны хүрээнд байгууллагын гадна, дотор орчны хялбаршуулсан үнэлгээг 104 байгууллагаас авч, дүнг нэгтгэлээ. - Үнэлгээнд хамрагдсан байгууллагуудын 92,3% буюу 96 байгууллага нь “Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнд дараалал харгалзахгүй үйлчлэх үйлчилгээ”-г бий болгож хэвшсэн байна. - Байгууллагуудын 81,7% буюу 85 байгууллага Тэргэнцэртэй иргэнд зориулсан налуу замтай, үүнээс 70 байгууллагын налуу зам нь стандартын шаардлага хангасан байна. - Тэргэнцэртэй иргэн саадгүй орж гарахад зориулан босго довжоог налуулсан байгууллага 66 буюу 63,4% нь байна. - Мөн үнэлгээний 10 үзүүлэлтэд “Тийм” гэж 100% үнэлэгдсэн 3 байгууллага, 9 үзүүлэлтэд “Тийм” гэж үнэлэгдсэн 6 байгууллага байгаа бөгөөд бусад үйлчилгээний байгууллагуудад үлгэр жишээ болохуйц байгаа нь ирүүлсэн үнэлгээний тайлангаас харагдаж байна. **Үр дүн:** Ээлтэй орчны хялбаршуулсан үнэлгээгээр 2023 оноос 2023 оноос 9 үзүүлэлт ахисан эерэг үзүүлэлт гарсан бөгөөд 96 байгууллага тодорхой хэмжээнд ээлтэй орчин бүрдүүлсэн байна. Хэрэгжсэн.

3.3.3.12.	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн төв байгуулах.	-	Хөгжлийн төвийн тоо		1	Монгол улсын Засгийн газрын 2025 оны 04 дүгээр сарын 30-ны өдрийн 212 дугаар тогтоолоор Өмнөговь аймагт Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн төвийг байгуулсан. Тус төвийн барилга байгууламж, үйл ажиллагаанд ашиглагдах тоног төхөөрөмжийг орон нутгийн төсөв болон Говийн оюу хөгжлийг дэмжих сангийн нийт 11,2 тэрбум төгрөгийн санхүүжилтээр барьж байгуулан, бэлтгэл ажлыг бүрэн хангасан ч удирдлагыг томилох, үйл ажиллагааг эхлэх шийдвэрийг хүлээж 11 дүгээр сарыг хүргэсэн. 11 дүгээр сард удирдлага томилогдон 2026 оны 01 дүгээр сараас эхлэн үйл ажиллагаагаа эхлэхээр бэлтгэл ажил хангагдаж байна. Хэрэгжсэн.
3.3.4 Жендерийн эрх тэгш байдлыг хангах талаар						
3.3.4.1	Аймгийн нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд иргэдэд гэр бүлийн боловсрол олгох, жендерт суурилсан хүчирхийлэл, гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх чиглэлээр сургалт, мэдээлэл, сурталчилгаа, нөлөөллийн ажлыг Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохицуулах салбар зөвлөл, хүүхэд, гэр бүлийн хөгжил хамгааллын газрыг түшиглэн зохион байгуулна	90,0	Сургалт мэдээллийн тоо Сурталчилгаа нөлөөллийн ажлын тоо	-	5-аас доошгүй удаа зохион байгуулсан байна	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах, орон нутгийн төлөвлөгөөг батлуулан төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг хангаж ажиллалаа. Үүнд: - Аймгийн жендэрийн салбар хорооны хурал шинэ бүрэлдэхүүнээрээ 11 сард хуралдсан бөгөөд хуралд Жендэрийн үндэсний хорооны ажлын албаны зөвлөх Амгалан болон Жендэрийн дүн шинжилгээ, мэдээлэл судалгааны хэлтсийн дарга О.Буянаа нар зочноор оролцон салбар хороог чадваржууллаа. - Жендэрт суурилсан хүчирхийлэлтэй тэмцэх 16 хоногийн аяны хүрээнд нийт ерөнхий боловсролын сургууль болон цэцэрлэгийн нийт 50 сэтгэл зүйч нарт өсвөр үеийнхний хүчирхийлэлтэй холбоотой эрсдэлийг үнэлэх, урьдчилан сэргийлэх, зөв арга зүй ашиглах чадварыг сайжруулах, жендэрийн мэдрэмжтэй хандлагыг төлөвшүүлэх зорилго бүхий сургалтын арга хэмжээг зохион байгууллаа. - Монголын эмэгтэйчүүдийн холбооны Өмнөговь аймаг дах салбартай хамтран “Жендэрт суурилсан хүчирхийллийн эсрэг эмэгтэйчүүдийн оролцоо” сургалт, хэлэлцүүлгийн арга хэмжээг 600 эмэгтэйчүүдийн дунд зохион байгууллаа - Сум, байгууллагуудын хүйсийн тэнцвэртэй байдлын судалгааг нэгтгэн мэдээллийн хуудас бэлтгэн мэдээллийн санд нэгтгэн оруулж хугацаанд нь тайлагнасан.

						- “Жендэрийн бодлогоор уур амьсгалын өөрчлөлтийг даван туулах нь” бүсийн семинарт аймгийн төлөөлөл болон 5 төрийн албан хаагч оролцсон.умдын жендерийн салбар хороог удирдлага, арга зүйгээр хангах хүрээнд 15 сумын Засаг даргын Тамгын газарт мэдээлэл зөвлөмжийг хүргүүлэн ажиллаж салбар хороог шинэчлэн батлуулсан. Мөн сум бүр 2025 оны төлөвлөгөө төслийг нэгтгэн гаргаж үйл ажиллагаа зохион байгуулж байна. 15 сумын Жендерийн салбар хороо 19 төрлийн үйл ажиллагаа, сургалт мэдээллийг зохион байгуулж давхардсан тоогоор 1800 хүнд хүрч ажилласан байна. - “Жендэрийн бодлогоор уур амьсгалын өөрчлөлтийг даван туулах нь” бүсийн семинарт аймгийн төлөөлөл болон 5 төрийн албан хаагч оролцож чадваржлаа **Үр дүн:** Төлөвлөгөөний биелэлт 100%, Жендерийн эрх тэгш байдлыг ханга чиглэлээр зохион байгуулсан сургалт, мэдээлэл нөлөөллийн 19 ажлыг зохион байгуулж 1800 хүнд хүрч ажилласан. Хэрэгжсэн.
3.3.5 Ахмад настны талаар						
3.3.5.1.	Ахмад настны тухай хуулийг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд олон нийтэд нөлөөллийн ажил зохион байгуулах;	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Сургалт сурталчилга а, нөлөөллийн ажил 2	-	Иргэдийн ахмад настны тухай хуулийн мэдлэг, мэдээлэл сайжирсан байна.	Манлай, Мандал-Овоо, Цогт-Овоо сумдад зохион байгуулсан “Халамжаас хөдөлмөрт” арга хэмжээний хүрээнд “Ахмад настны тухай хууль”-ийн хэрэгжилтийг танилцуулан иргэдэд мэдээлэл хүргэж ажиллалаа. Мөн Ахмадын чөлөөт холбоо ТББ-тай хамтран Идэвхтэй насжилтыг дэмжих үйлчилгээнд хамрагдсан 1200 ахмадад хууль болон нийгмийн халамжийн тухай хуулийн талаар мэдээлэл сургалт зохион байгуулж ажиллалаа. 2025 оны байдлаар Ахмад настны тухай хуулийг сурталчлах 27 удаагийн сургалт нөлөөллийн ажлыг зохион байгуулж, нийт 1400 гаруй ахмад настан хамрагдсан байна. Хэрэгжсэн.

3.3.5.2	Ахмадын сан байгуулан ажиллуулах, тэтгэвэрт бэлтгэх төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэхэд ААНБ-тай хамтран ажиллах, хяналт тавих;	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	1.Ахмадын сан байгуулсан байгууллагын тоо, 2.Тэтгэвэрт бэлтгэх төлөвлөгөө хэрэгжүүлсэн байгууллагын тоо	Ахмадын сан байгуулсан ААНБ-ын тоо, тэтгэвэрт бэлтгэх төлөвлөгөөг хэрэгжүүлсэн ААНБ-ын тоо	ААНБ-ын 50-аас дээш хувь ахмадын сан байгуулсан байна.	Ахмад настны тухай хууль болон Ахмадын сан байгуулах чиглэлээр төрийн болон аж ахуйн нэгж байгууллагууд, ахмад настнуудад мэдээлэл сургалт зохион байгуулж, давхардсан тоогоор 1200 гаруй иргэдэд мэдээлэл хүргэж ажилласан. “Ахмадад ээлтэй буухиа” аяныг аймгийн хэмжээнд зохион байгуулан ажилласан бөгөөд энэхүү аяны хүрээнд шинээр 16 байгууллага ахмадын сантай болж, нийт 43 байгууллага, аж ахуйн нэгж Ахмадын сантай болсон байна. Ахмад настныг тэтгэвэрт бэлтгэх хөтөлбөр, төлөвлөгөө болон тэтгэвэрт бэлтгэх ажлын хэсэгтэй болсон байгууллагын тоо 40 болж, өмнөх оноос 26 байгууллагаар нэмэгдсэн байна. Хэрэгжсэн.
3.3.5.3.	Ахмад настны хөгжил, оролцоог дэмжих талаар авах арга хэмжээний болон Ахмадын ордон, өргөө байгуулах, тэдний үйл ажиллагаанд зарцуулах төсвийн саналыг боловсруулж, Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаар хэлэлцүүлэн шийдвэрлүүлэх, Ахмадын өргөөг ахмад настан бүрт нээлттэй байх талаар анхаарч ажиллах;	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	1.Баталсан төсвийн хэмжээ /сая.төг/ 2.Үйлчилгээнд хамрагдсан ахмад настны тоо	Нийт ахмадын 60% .	20-иос доошгүй хувьд хүрсэн байна. Зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ, үйлчилгээнд хамрагдсан ахмад настны тоо нэмэгдсэн байна	- Зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх арга хэмжээнд хамрагдах хүсэлтэй Даланзадгад, Булган, Баяндалай сумдаас нийт 38 ахмад мэргэжилтнээс төслийг хүлээн авч төрийн захиргаа, эрүүл мэнд, боловсрол, эрүүл зөв амьдрах ухааны чиглэлээр хүүхэд залуучууд, залуу хойч үе, ахмадууд, эцэг эхчүүдэд зөвлөн туслах үйлчилгээ үзүүлэх зорилго бүхий 35 төслийг сонгон шалгаруулж хамтран ажиллах гэрээ байгуулан 21,6 сая төгрөгийн санхүүгийн дэмжлэгийг олгосон. - Ахмад настанд олгох дэмжлэг, хөнгөлөлтөд 430 ахмад настныг хамруулж, 167,8 саятөгрөг, насны хишиг тэтгэмжид шинээр 265 ахмад настан, нийт 3414 ахмад настныг хамруулж, 288,820.0 мянган төгрөгийг халамжийн сангаас зарцуулсан байна. - “Ахмад настны цогц үйлчилгээ” тендерийг ХХҮГ-аас зохион байгуулж “Чөлөөт ахмадын холбооны Өмнөговь аймаг дахь салбар” ТББ шалгаран гэрээ байгуулж, хувилбарт асаргааны үйлчилгээ 20,0 сая төгрөг, идэвхитэй насжилтыг дэмжих үйлчилгээ 34,0 сая төгрөг, нийт 54,0 сая төгрөгийн үйлчилгээг нийт 426 ахмад настанд хүргэж ажилласан. **Үр дүн:** Ахмад настны тухай хуулийн 4.1.7, 4.1.8, 4.1.10, 4.1.11 дүгээр заалтуудын хэрэгжилт хангагдаж 426 ахмад настанд хүрсэн бол бусад төрлийн үйлчилгээнд 3879 ахмад настан хамрагдаж нийт 4305 ахмад настны хөгжил

						хамгаалал оролцоог дэмжиж ажилласан байна. Энэ нь Өмнөговь аймгийн нийт ахмадын 59,8 Хэрэгжсэн.
3.3.5.4.	Ахмадын идэвхтэй насжилтыг дэмжих төвийг байгуулж, ахмад настны эрэлт, хэрэгцээнд нийцсэн хөгжлийн болон нийгмийн үйлчилгээ үзүүлж, идэвхтэй насжилтыг дэмжих;	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Үйлчилгээнд хамрагдсан тоо	-	Ахмадыг үйлчилгээнд бүрэн хамруулсан байна.	2025 онд ахмадын идэвхтэй насжилтыг дэмжих, ахмад настны эрэлт, хэрэгцээнд нийцсэн хөгжлийн болон нийгмийн үйлчилгээ үзүүлж, идэвхтэй насжилтыг дэмжих зорилгоор дараах үйл ажиллагаа зохион байгуулагдлаа. Үүнд: -Ахмад настны цогц үйлчилгээ”-г үзүүлэх аж ахуйн нэгж багууллага сонгон шалгаруулах үйл ажиллагаанд “Чөлөөт ахмадын холбооны Өмнөговь аймаг дахь салбар” ТББ шалгарч, Хувилбарт асаргааны үйлчилгээ 20,000,0 мянган төгрөг, идэвхитэй насжилтыг дэмжих үйлчилгээ 34,000.0 төгрөг, нийт 54,000.0 мянган төгрөгийн үнийн дүнтэй гэрээг байгуулан ажиллалаа. Тус үйлчилгээний хүрээнд идэвхтэй насжилтыг дэмжих үйлчилгээг зохион байгуулж, нийт 1250 ахмад настныг хамруулан ажилласан байна. -Мөн ахмад настны цогц үйлчилгээг үзүүлэх “Энэрэл хүний хөгжлийн төв” Орон нутгийн өмчит аж ахуйн тооцоотой үйлдвэрийн газрыг Өмнөговь аймгийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2025 оны 07/23 тогтоолоор байгуулан 2026 оны 01 дүгээр сараас үйл ажиллагаагаа эхлэхээр ажиллаж байна. -Ахмадын хороо, Монголын Чөлөөт ахмадын холбооны Өмнөговь аймаг дахь салбар зөвлөл байгууллагуудтай хамтран ахмад настны хөгжил оролцоо, хамгааллыг дэмжих чиглэлээр 10 төрлийн үйл ажиллагааг зохион байгуулсан. Үйл ажиллагаанд давхардсан тоогоор 3900 ахмад настан оролцсон байна. Үр дүн: 5150 ахмад настанд хүрч ажилласан ба энэ нь орон нутгийн нийт ахмадын 66%-ийг эзэлж байна. Хэрэгжсэн.
	Ахмад настны бие бялдар, танин мэдэхүй, сэтгэлзүй,				Ахмад настны бие бялдар, танин мэдэхүй,	Ахмад настны бие бялдар, танин мэдэхүй, сэтгэлзүй, үйл ажиллагааны чадвар, нийгмийн тулгамдсан асуудлыг тодорхойлох цогц үнэлгээ хийх ажлыг Эрүүл мэндийн газартай хамтран зохион байгуулахаар уулзалт хэлэлцүүлэг зохион

3.3.5.5.	үйл ажиллагааны чадвар, нийгмийн тулгамдсан асуудлыг тодорхойлох цогц үнэлгээ хийх ажлыг орон нутгийн түвшинд зохион байгуулах;	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Цогц үнэлгээнд хамрагдсан ахмад настны тоо	-	сэтгэлзүй, үйл ажиллагааны чадвар, нийгмийн тулгамдсан асуудлыг тодорхойлох цогц үнэлгээ хийгдсэн байна.	байгууллаа. “Ахмад настны цогц үйлчилгээ”-нд хамрагдах 1290 /Идэвхтэй насжилтыг дэмжих үйлчилгээ -1250, хувилбарт асаргааны үйлчилгээ-40 ахмад/ ахмад настныг Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн цогц үнэлгээнд хамруулан ажиллалаа. Үнэлгээний дагуу зохих түвшний үйлчилгээг үзүүлэхээр “Энэрэл хүний хөгжлийн төв” Орон нутгийн өмчит аж ахуйн тооцоотой үйлдвэрийн газрыг Өмнөговь аймгийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын 2025 оны 07/23 тогтоолоор байгуулан 2026 оны 01 дүгээр сараас үйл ажиллагаагаа эхлэхээр ажиллаж байна. Хэрэгжсэн.
3.3.5.6.	Ахмад настанд цогц тусламж, үйлчилгээ үзүүлж байгаа иргэн, аж ахуйн нэгж, төрийн болон төрийн бус байгууллагын эмч, эмнэлгийн мэргэжилтэн, нийгмийн ажилтныг мэргэшүүлэх, үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлэх Орон нутгийн мэргэжлийн хамтарсан багийг байгуулан, үйл ажиллагааг тогтмолжуулж, хяналт тавих;	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	1.Орон нутгийн мэргэжлийн хамтарсан багийг байгуулсан эсэх 2.Орон нутгийн мэргэжлийн хамтарсан багийн тайлангийн тоо	-	Ахмад настанд үзүүлэх цогц тусламж, үйлчилгээ тогтмолжиж сайжирсан байна.	Орон нутгийн мэргэжлийн хамтарсан багийг аймгийн Засаг даргын А/1054 захирамжаар байгуулан мэргэжлийн удирдлага, арга зүйн зөвлөгөөг холбогдох газар, өгөнтлагуудад өгч ажиллалаа. Тус үйл ажиллагааны хүрээнд “Ахмад настны цогц үйлчилгээ”-г үзүүлэх аж ахуйн нэгж багууллага сонгон шалгаруулах үйл ажиллагаанд “Чөлөөт ахмадын холбооны Өмнөговь аймаг дахь салбар” ТББ шалгарч, нийт 54,000.0 мянган төгрөгийн үнийн дүнтэй гэрээ байгуулсан. Тус үйлчилгээний хүрээнд идэвхтэй насжилтыг дэмжиж эрүүл мэндийн газартай уулзалт хийж 1,2,3,-р түвшнээр ахмадуудаа үнэлэн ажилласан байна. Хувилбарт асаргааны үйлчилгээ 20,000,0 мянган төгрөг, Идэвхитэй насжилтыг дэмжих үйлчилгээ 34,000.0 төгрөг, нийт 54,000.0 мянган төгрөгийн үнийн дүнтэй гэрээг байгуулан ажиллалаа. Тус үйлчилгээний хүрээнд идэвхтэй насжилтыг дэмжих үйлчилгээг зохион байгуулж, нийт 1250 ахмад настныг хамруулан ажилласан байна. Хэрэгжсэн.
	Ахмад настнаа хүндлэх, ёс заншил, уламжлалаа		1.Бүх шатны боловсролы н		Ахмад настнаа хүндлэх, ёс заншил,	Ахмадын чөлөөт холбооны өдрийн үйлчилгээнд хамрагдаж байгаа ахмадуудад цахим хэрэглээ, технологийн дэвшлийн талаар сургалт

3.3.5.7.	өвлүүлэх, мэдлэг, туршлагыг нь залуу үед хүргэх арга хэмжээг зохион байгуулах, ахмад настныг ажиллаж байсан байгууллага болон бүх шатны боловсролын байгууллагад сар бүр сургалт хийлгэх, ахлах ангийн сурагч, оюутнуудыг ахмад настанд технологийн, цахим орчин, цахим үйлчилгээний сургалт явуулах зэрэг сайн дурын ажилд татан оролцуулах, урамшуулах;	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	байгууллагад сургалт хийсэн ахмад настны тоо 2.Ажиллаж байсан байгууллагадаа сургалт хийсэн ахмад настны тоо	-	уламжлалаа өвлүүлэх, мэдлэг, туршлагыг нь залуу үед хүргэх арга хэмжээг зохион байгуулсан байна.	мэдээллийг олгох, ахмад үе - залуу үеийн харилцан суралцах арга хэмжээг 50 ахмад настан, ерөнхий боловсролын сургуулийн 20 сургагчийг оролцуулан 2025 оны 06 дугаар сарын 25-ны өдөр амжилттай сургалт мэдээллийг зохион байгуулаад байна. Мөн ахмадын зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх арга хэмжээнд төрийн захиргаа, эрүүл мэнд, боловсрол болон бусад чиглэлээр хүүхэд залуучууд, залуу хойч үе, ахмадууд, эцэг эхчүүдэд зөвлөн туслах үйлчилгээ үзүүлэх зорилгоор иргүүлсэн нийт 85 төслийг сонгон шалгаруулж 91,800.0 мянган төгрөг, ахмадын холбоо, ТББ-ын зөвлөх үйлчилгээг үзүүлэх хүсэлт иргүүлсэн 3 төслийг холбогдох ажлын хэсгийн хурлын шийдвэрээр сонгон шалгаруулж зөвлөх үйлчилгээ үзүүлсэн 3 бүлэгт 40,000.0 мянган төгрөгийн цалин урамшууллыг олгож нийт 131,800.0 мянган төгрөгийг зарцуулан ахмад настны мэдлэг туршлагаас суралцах, түгээн дэлгэрүүлэх, тэдний хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжин ажилласан. Хэрэгжсэн.
3.3.5.8.	Ганц бие орон гэргүй, эсхүл түр байрлуулах газарт байсан иргэн нас барсан, нийгмийн халамжийн дэмжлэг, туслалцаа зайлшгүй шаардлагатай өрхийн гишүүн нас барсан бол оршуулах үйл ажиллагааг зохион байгуулах, санхүүжүүлэх журмыг Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаар батлуулан хэрэгжүүлэх;	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	1. Журам баталсан эсэх 2.Оршуулах үйл ажиллагаанд зарцуулсан зардлын хэмжээ /сая төг/	-	Журмыг аймгийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаар батлуулсан байна. Ганц бие орон гэргүй ахмад настанд үзүүлэх үйлчилгээ сайжирсан байна.	Нийгмийн даатгалын сангаас оршуулгын зардал авах эрх үүсээгүй 3 ахмад настанд 6,0 сая төгрөг, 6 хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнд 12,0 сая төгрөгийг 2025 онд зарцуулж ажилласан байна. Хэрэгжсэн.
	Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 145.4-т заасан "Өмчийн төрөл, хэлбэрээс үл хамаарч 50 ба түүнээс дээш ажилтантай аж ахуйн нэгж, байгууллага нийт ажлын байрныхаа 2 хувиас доошгүй орон	-	50-иас дээш ажилтантай аж ахуйн нэгж, байгууллагад хуулийн дагуу		Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 145.4 дэх хэсгийн хэрэгжилт	Ахмад настны тухай хууль, Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 145 дугээр зүйлийн хэрэгжилтийг хангах ажлын хүрээнд хөдөлмөр эрхлэх сонирхолтой

3.3.5.9.	тоонд Ахмад настны тухай хуулийн 3 дугаар зүйлд заасан хүнийг газрын доор болон хөдөлмөрийн хортой, халуун, хүнд нөхцөлтэй ажлын байрнаас бусад ажлын байранд ажиллуулна." гэсэн заалтын хэрэгжилтийг хангуулж ажиллах, хяналт тавих;		ажиллах ёстой ахмад настны тоо, үүнээс ажиллаж байгаа ахмад настны тоо		хангагдаж ахмадуудын хөдөлмөр эрхлэлт нэмэгдсэн байна.	ахмад настныг бүртгэх, мэдээллийн баазтай болох ажлыг зохион байгуулж, 36 ахмад настан ажил эрхлэх хүсэлтээ илэрхийлж бүртгүүлээд бөгөөд холбон зуучлах ажлууд хийгдэж байна. Хэрэгжсэн.

ТАЙЛАНГ НЭГТГЭСЭН:
НИЙГМИЙН БОДЛОГЫН ХЭЛТСИЙН НИЙГМИЙН ХАМГААЛЛЫН БОДЛОГО
ХАРИУЦСАН АХЛАХ МЭРГЭЖИЛТЭН Ө.МӨНХСАЙХАН

ХЯНАСАН:
НИЙГМИЙН БОДЛОГЫН ХЭЛТСИЙН ДАРГА Ц.БАДАМЦЭРЭН